THE LITHUANIAN WEEKLY
LITHUANIAN NEWS

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office of Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1789.

Publisher: Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.

Leidėjas: Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Inc.

Redaktorius:
T. BARNABAS MIKALAUSKAS

Redakcijos ir administracijos adresas: 2211 Sarah St. Pittsburgh 3, Pa. Telefonas: HEmlock 1-3121

Lietuvių Žinios

2739

METAI (VOL.) XIV | Kaina 5 Centai | PITTSBURGH 3, PA., KETVIRTADIENIS, 1950. VASARIO (FEBRUARY) 23 D. | Telefonas: HEmlock 1-3121 | NO. 8

RAUDONOJO SIAUBO NAGUOS

VISOKERIOPAS BADAS

Turtingieji Rytprūsiai – dykumų laukai.– Išnyko 200 kaimų. – Jeigu nori būti "juoda avim" reik važiu ot į Sibirą

Rytprūsiai

Nė viena Rytprūsių sritis per šį karą taip nenukentėjo kaip Tilžės, Eidkūnų ir Goldapės apylinkės. Kur anksčiau žaliavo puikios panemunės lankos, dabar skursta jau kelis metus nešienauta parudavusi žolė. Laukai nedirbami ir atrodo tarsi dykuma. Vienoje kitoje vietoje matyti naujakuriai atvykę iš plačios tėvynės, kurie bando kurtis.

Dideli Rytprūsių miškai jau į miškūs nebepanašūs. Rusai geresnius medžius kerta ir gabena į Rusiją, o likusius jaunus medelius vietiniai be tvarkos baigia iškirsti kurui.

Sudetų kraštas

Nepriklausomos Čekoslovakijos laikais klestėjęs Sudetų kraštas, dabar virto dykuma. *Daugiau kaip 200* kaimų stovi tušti ir namai baigia griūti. Į tą skaičių neįeina apie 40 vietovių, kurios savo laiku buvo tirštai apgyventos, o dabar Čekijos kariuomenė darydama karinius manevrus sulygino su žeme. Apskritai visame Sudetų krašte, kaimuose ir miestuose gyvena nedaugiau 10-20% gyventojų. Apie 110. 000 įmonių, 65.000 dirbtuvių ir 140.000 žemės ūkių stovi be jokios priežiūros. Apie trys ketvirtadaliai visų namų neapgyventi. Apie du trečdaliai derlingos žemės, kuri buvo Čekoslovakijos aruodas, stovi nenaudojama. Tuo tarpu vakarų Vokietijoje iš Sudetų krašto pabėgėliams trūksta ne tik butų, bet ir duonos bei darbo.

Estija

Jau dabar virš 80% estų ūkininkų prievarta suvaryti į kolchozus. Tačiau komunistai ir tuo dar nepatenkinti. Neseniai kolchozininkų kongrese Taline pirmasis komunistų partijos sekretorius N. Korotamm savo kalboje smarkiai puolė Estijos ūkininkus, kad jie neina į kolchozus. "20% mūsų ūkininkų dar nėra įsijungę į kolchozus. Tokia būklė turi baigtis. Jie turi arba tuojau įsijungti į kolchozus, arba *tuojau susipakuoti. Mes* jiems rasime kitą vietą.

Drg. Korotamm pareiškė, kad joks sabotuotojas nebus pakenčiamas. Individualus ūkis yra lyg maža salelė okeane ir jos gyventojai turi badauti. Bet ir dėl kolchozų našumo Estijos kvislingas nieko gero negalėjo pasakyti. Jis nurodė, kad pereitais metais derlius tebuvęs vos 18% didesnis. Už tai šiais metais derlius 56% derlių padidinti, kad išpildžius Stalinui prižadus.

"Mes negalime likti juoda avimi, pareiškė jis. Jei neužtenka dienos, dirbsime naktį. Mes turime atsidėkoti už mūsų išlaisvinimą iš kapitalizmo jungo."

Nustatyta žemės ūkio produktų atidavimo norma turi būti atlikta iki 1950 m. liepos 20 d.

Bet kiekvienas estas žino, kad jis ir prie geriausių norų negalės įsakymo išpildyti, nes derlius Estijoje prinoksta ir pradedamas nuimti tiktai rudenį. Mat, sovietai leisdami prievolių atidavimo įsakymus, remiasi Ukrainos žemės našumu ir derliaus nuėmimo laiku. Ten kaip tik derlius nuimamas liepos mėn. pradžioje. Aišku, kad tokiu įsakymu norima tik prie Estijos ūkininkų psisikabint jei ne į kolchozus suvaryti, tai ištremti į Sibirą. L.

KRYŽIUOJAMOJ TĖVYNĖJ

ŪKININKAI BE DUONOS

Prieš Kalėdas Lietuvoje po kaimus siautė komunistų baudžiamos komisijos, kurios tikrino ūkininkų javų išteklius. Radę kiek daugiau javų ar gyvulių tuojau krovė į sunkvežimius ir išvežė. Kai kurie ūkininkai ne tik liko be duonos, bet dar turėjo atsakyti liaudies teismuose už nepaklusnumą. Po to buvo pasiųsta draugui Stalinui tokio turinio telegrama:

T. S. R. Sąjungos Ministerių Tarybos Pirmininkui draugui Josifui Visarionovičiui Stalinui.

Džiaugiamės pranešdami Jums brangus drauge Stalinai, kad LTSR kolūkiai, tarybiniai ir valstiečių ūkiai pristatė valstybei virš plano 1 milijoną 121 tūkstantį pudų grūdų ir prieš laiką įvykdė valstybinius bulvių, vilnos, kailių ir kailių žaliavos paruošos planus.

Grūdai, bulvės, vilna ir kailių žaliava valstybei tebepristatoma.

Laišką pasirašė: A. Sniečkus, M. Gedvilas, Andrejevas, K. Liaudis, A. Augustinaitis.

IR PATYS RUSAI NEIŠTIKIMI

"Tiesa" skelbia, kad buvęs Šilutės sviesto ir sūrių įmonės direktorius, atvykęs iš "brolišku" respublikų, drg. Kutkovas padarė didelių suktybių. Padarius reviziją Kutkovas buvo iš darbo pašalintas ir išmestas iš komunistų partijos.

MOKINIAI UNIFORMUOTI

"Tiesa" įdėjo fotografiją naujos uniformos, kurią nešios Lietuvos amatų mokyklų mokiniai. Jei nebūtų po fotografija parašo, kad tai mokinių uniforma, tai iš karto pažvelgęs kiekvienas pasakys, kad tai NKVD kareivio uniforma.

Turinyje

Kryžiuojamoj Tėvynėj.
Baigiama naikinti Latvija.
Mirtis kalbinėms pikžolėms.
Raudonojo siaubo naguos.
Raganius.
Pittsburgho naujienos.
Clevelando žinios.

DVI BYLOS, KURIOMIS DOMISI PASAULIS

VENGRŲ KOMUNISTINĖ VALDŽIA REIKALAUJA VOGELER MIRTIES. — ŽUDIKAS "IŠ PASIGAILĖJIMO" PRIEŠ TEISĖJĄ

Budapeštas. — Amerikos pilietis A. Vogeler, kuris kaip firmos atstovas dirbo komunistinėj Vengrijoj jau keli mėnesiai suimtas ir dabar stovi prieš "liaudies" teismą, kaip "šnipas". Vengrų agentūros pranešimais Vogeler ir šeši kartu su juo kaltinamieji prisipažino šnipinėję ir sabotavę. Ryšium su tuo valstybės gynėjas visiems septyniems pareikalavo mirties bausmės. Paskutiniam savo žodyje Vogeler dar kartą prisipažinęs kaltu ir prašęs pasigailėti. "Pittsburgh Press" rašo, jog Vogeler laikysena ir "prisipažinimas" yra toks pats kaip ir kardinolo Mindszenty.

Antra byla, kurios sprendimo susidomėjus laukiama yra Dr. Sanderio, kuris "iš pasigailėjimo" nužudė vėžiu sergančią savo pacientę. Byla svarbi dėlto, jog jos sprendimas netiesioginiai išspręs ir eutanazijos (žudymo iš pasigailėjimo) klausimą. Keista, tačiau mirusios moters vyras ir duktė reikalui esant pasiryžę liūdyti už gydytoją, nes pasak jų, jie jam nejaučią jokio pykčio.

BAIGĖSI ANGLIŲ STREIKAS

Lewis pagaliau nusileido. — Streiko metu darbininkams išmokėta daugiau milijono dolerių

Vašingtonas. — Mėnesiais užsitęsęs angliakasių streikas pagaliau pasibaigė. Angliaksių unijos pirmininkas John Lewis vasario 17 d. rašte visiems unijos skyriams įsakė tuojau nutraukti streiką ir grįžti į darbą. Toliau rašte visi unijos agentai ir skyrių pirmininkai raginami įsakymą perduoti visiems anglakasiams. Raštę Lewis priduria, jog "tai daroma unijos ir visų jos narių gerovei".

Ryšium su taip ilgai užtrukusiu anglių streiku vien Pennsylvanijoj streikuojantiems angliakasiams išmokėta 1,250.000 dolerių. Apie 700,000 dolerių išmokėta netiesioginiai streiko paliestiems darbininkams. Šie pinigai buvo paimti iš mokesčių darbininkų indėlių.

KREMLIUS BAIGIA NAIKINTI LATVIŲ TAUTĄ

Kiekviena naktis pareikalauja naujų aukų. — Įvesta rusų administracija

Praeitų metų pavasarį, kaip jau buvo rašyta, Latvijoje prasidėjo baigiamosios deportacijos. NKVD suėmė ir vežė į Sibirą ne tik ūkininkus, bet ir gydytojus, inžinierius, technikus ir valdininkus. Daug intelektualų stengėsi prasiveržti į Kurlandiją, ir miškuose prisijungti prie partizanų, bet ir čia dėl didelio persekiojimo daugelis pakliuvo į NKVD rankas.

Rugpiūčio pabaigoje naktį buvo suimta per 3000 asmenų ir kartu su šeimomis bei giminėmis išvežti. Už savaitės Mintaujoje, Tukume, Rygos pajūryje ir priemiesčiuose NKVD pravedė didelę gaudymų akciją. Iš čia buvo išvežta apie 8000 šeimų. Per šią akciją į NKVD rankas pateko lenkų, lietuvių ir net pačių rusų. Įvyko net susišaudymų, nes suimamieji kai kuriose vietose bandė priešintis. Apie rugsėjo mėn. vidurį latviai išnaujo buvo gaudomi pačiame Rygos mieste ir apie 4000 asmenų išvežti į Rusijos gilumą. Paskutinė suėmimų banga palietė latvių tautą pradžioje spalių mėn. ir šį kartą buvo suimta per 3000 žmonių. Suėmimų metu nemaža bandė bėgti ar pasipriešinti, bet jie buvo vietoje sušaudyti.

Dabar apskaičiuojama, kad Latvijoje vietinių gyventojų bėra visai maža ir todėl Latvijos Tarybinė Socialistinė Respublika nebegali gyvuoti. Kaip dabar Rygos radio praneša, miestų ir kaimų savivaldybės paleistos. Vietoje buvusių 25 apskričių dabar kraštas padalintas į 56 rajonus, kuriuos tvarkys grynai rusų administracija. L.

KOVA PRIEŠ DIEVĄ VĖL PIRMOJ VIETOJ

LIETUVIŲ TAUTA KURSTOMA PRIEŠ VATIKANĄ

Londonas. — Londono radijas praneša, kad sovietinėj Rusijoj prasidėjo vėl plačiu mastu ir visame griežtume priešreliginė veikla. Šiuo metu esanti įsteigta centrinė organizacija koordinavimui ir sustiprinimui ateistinės propagandos visoje sovietinėj Rusijoj ir jos užgrobtuose kraštuose. Šioji organizacija vadinasi "Propagandinė sekcija moksliniam ateizmo progresui". Su šia ateistine organizacija atgija senieji įstatymai nukreipti prieš religiją, kurie veikė prieš karą. BBC agentūros rusų žinovas Walter Collar pabrėžia, kad šios organizacijos jau padaryta nemažas progresas su konferencijoms turėtomis mažose rusų okupuotose šalyse, kuriose aiškinama, kad religija neturi jokio mokslinio pagrindo etc. Esą **Lietuvoje**, kur žmonės veik visi yra katalikai, pagrindinė tema buvusi: "Vatikanas internacijonalinės reakcijos tarnyboje". Šale šios ateistinės propagandos suaugusiems, vykdoma ir antireliginė katekizacija vaikų mokyklose. Lietuvoje švietimo ministerija reikalaujanti iš mokytojų nuplėšti ir pašalinti religinių prietarų kiautą taip per pamokas, taip šale mokyklos savo veikloje. Priežastimi šios atgijusios priešreliginės veiklos esą komunistiniai autoritetai, kurie konstatavo, kad religija toli gražu nėra išrauta iš giliai tikinčios rusų liaudies, kuri ypač pasireiškė karo metu, atgavus šiek tiek laisvės visu platumu.

Lenkijoj areštuota 700 kunigų

Iš patikimų šaltinių pranešama, jog Lenkijoje šiuo metu jau yra suareštuota 700 kunigų ir vienuolių. Kai kurie laukia teisminių tardymų jau daugiau kaip dveji metai. Areštuotųjų kunigų dalis buvo veiklūs katalikiškos akcijos veikėjai.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" SKAITYTOJAMS

Kiekvienas susipratęs lietuvis, nuolat skaitydamas mūsų laikraštį, turi pripažinti, kad "Lietuvių Žinių" reikšmė mūsų tautos kovoje dėl laisvės ir nepriklausomybės yra begaliniai didelė. Šis laikraštis yra nuolatinis patriotizmo žadintojas ir įkvėpėjas, kuris neduoda lietuviams užmiršti savo tautos reikalų.

"Lietuvių Žinios" yra visuomenės laikraštis, kuris tarnauja visiems be skirtumo. "Lietuvių Žinių" leidėjai negauna nei atlyginimo, nei pelno, dar turi nuostolių, o reikia dirbti ne 8 valandas, bet 18 valandų į dieną. Laikraščio leidėjai aukojasi dėl šito kilnaus darbo, dėl mūsų tautos reikalų.

Tai pasakome viešai ne tam, kad susilaukti gerbiamų skaitytojų užuojautos ar jus sugraudinti, bet tam, kad mūsų skaitytojai žinotų visą teisybę apie savo laikraštį. Žinokite, kad jūsų kiekvienas atsiųstas centas laikraščiui paremti visada yra tiksliai sunaudotas šios gražios mūsų lietuvių kultūros įstaigos sustiprinimui ir lietuvių tautos teisių bei garbės apgynimui.

"Lietuvių Žinių" vajus kaip jau buvo rašyta praeitame numeryje prasideda su Gavenia, vasario 22 d. ir tęsis ne iki balandžio 23 d., kaip buvo paskelbta, bet iki gegužės 21 d., kurioje įvyks gražus metinis "L. Ž." parengimas.

Visus nuoširdžiai kviečiame į talką.

SAVAITĖS ŽINIOS TRUMPAI

° Kap. Iwing Short pareiškė, jog visa eilė geriausių JAV lakūnų vyksą į Formózą kovoti prieš komunistus. Esą nacionalistams lėktuvų pakanka, bet trūksta gerų lakūnų.

° Atskirose Australijos valstybėse įvykę rinkimai rodo, kad Australija visiškai nori atsikratyti socialistų valdymo.

° Anglai ruošiasi pagaliau sunaikinti Malajų džiunglėse įsitaisiusius komunistinius partizanus. Tam reikalui skelbiama karių ir civilinių savanorių mobilizacija.

° Portugalijos premjeras Salazaras rodo daug iniciatyvos pertvarkyti Portugalijos valdžią amerikiečių demokratiniu pavyzdžiu.

° Pirmuoju savo konsulu po karo Amerikoj vokiečiai paskyrė 63 m. ūkio reikalų žinovą Dr. Hans Schlange — Schoeningen.

° Winstonas Churchillis teigia, jog konservatoriams laimėjus rinkimus Anglijoje, bus bandoma vėl tartis su Stalinu atominių ginklų kontrolės klausimais.

° Neseniai JAV vyriausybė leido Japonijai steigti pas save (JAV) prekybos atstovybes.

° Eksporto ir Importo bankas suteikė Indonezijai 100 mil. dolerių, už kuriuos Indonezija pirks Amerikoje įvairių gėrybių krašto ūkiui sustiprinti.

° Vokietijoj šiuo metu yra virš 2 milijonų bedarbių, 7 milijonai be pastogės ir be namų ir šimtai tūkstančių dar tebėra karo belaisviai.

° Rusai kaip ankščiau taip ir dabar visokiais būdais trukdo taikos sutarties su Austrija pasirašymą.

° Iš Helsinkio pranešama, jog pora minučių prieš rinkėjams susirenkant į didžiąją parlamento salę rinkti prezidentą, įvyko sprogimas. Žmonių aukų nėra.

° Vasario 14 d. Maskvoje Sovietų Rusija ir Raudonosios Kinijos vadai pasirašė 30 m. draugiškumo ir savitarpinės pagalbos paktą, kuris nukreiptas prieš japonus ir "bet kurią kitą valstybę", kuri tik kėsinsianti vieną ar kitą kraštą užpulti.

° Iš Vatikano pranešama, jog Jo Šventenybė Pijus XII iš trumpos ligos pamažu sveiksta.

° Vietoje pasitraukiančio D. Lilienthalio naujuoju atominės komisijos pirmininku prezidentas Trumanas paskyrė resp. Summer Pike.

° Tito oficialus organas rašo, jog Bulgarijoj rasta uranijaus klodai. Kasyklas eksploatuoja sovietai.

° Naujoji De Gasperio sudaryta vyriausybė gavo parlamento pasitikėjimą. Ryšium su tuo parlamente komunistai sukėlė muštynes.

° Churchillis vienoje rinkiminės kampanijos kalboje pareiškė, jog, kai jis būsiąs išrinktas, dėsiąs visas pastangas Trumano, Stalino ir savo susitikimui karo pavojaus pašalinimui aptarti.

° Harrison Brown, Chicagos universiteto profesorius, ryšium su H-bombos gaminimu pareiškė, jog bombos sprogimas 1500 mylių platumu sukeli radioatkyvų lauką, kuriame žus bet kokia gyvybė.

LIETUVIŲ ŽINIOS
Savaitinis Laikraštis
Leidžia
Lietuvių R. Katalikų Literatūros Draugija, Ink.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Jungt. Valstybėse metams $3.00
Jungt. Valstybėse pusmečiui 1.50
Užsieny metams 4.00
Užsieny pusmečiui 2.00

Skelbimų kainos sulig susitarimo

LITHUANIAN NEWS
Weekly Publication
Issued by the
Lithuanian Roman Catholic Literary Society, Inc.
2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.
Tel. HEmlock 1-3121

Subscription Rates:
In U. S. A., one year $3.00
In U. S. A., six months 1.50
Other countries, one year 4.00
Other countries, six months 2.00

Advertising rates on application

Entered as second-class matter November 30, 1942, at the Post Office at Pittsburgh, Pa., under the Act of March 3, 1879.

SUNKI VALANDA

Nieko baisesnio nėra kaip apgaudinėti pats save, ypač kritišku momentu. Ši tiesa visiems suprantama. O vis tik didžiosios tautos tebežaidžia. Demokratiniai kraštai daro pražūtingą klaidą santykiuose su slavų imperija, apdengta raudonu kominformo skuduru.

Po to kai Rusija 1949 m. neįstengė pasmaugti Berlyno gyventojų badu, Amerikoje ir kitur pasklido pavojinga iliuzija. Valstybės vyrai tikėjosi laimėję prieš Rusiją. Po tokio apgaulingo triumfo, tačiau jie apsnudo. Maskvos diktatoriai nebuvo parblokšti ekonomiškai. Kruvinieji komisarai iš anketo tai žinojo. Jų blokada turėjo kitą tikslą, būtent: išsemti atsargines pajėgas ir Berlyno krize prisidengus veržtis kitur. Molotovas atliko milžinišką vagystę užgrobdamas Kiniją. Ir ką — Amerika išleido "Baltąją Knygą", o Anglija pripažino bandito Mao-Tse-Tung valdžią teisėtu Kinijos valdytoju.

Po šito kriminališkai klaidingo saugumo prisidėjo dar viena kvailybė: esą naujo pasaulinio karo pavojus iš Rusijos pusės beveik dingęs. Tuojau Amerika, Anglija ir Prancūzija kirto pusiau apsiginklavimo fondus.

VISIŠKAI PRARASTA INICIATYVA

Liūdnas demokratinių šalių vaizdas, nes paskutiniu metu prarandama kiekviena iniciatyva. Apie Tolimuosius Rytus gėda ir kalbėti. Azija prarasta. Europa pavojuje. Stalinas tik Jugoslaviją pralaimėjo.

Susidėti su Kinijos komunistais ir atiduoti Mao Tse-Tungo vilkams Formozą nieko nepadės. Trumano įsakymas dirbti H-bombas tik pasunkino padėtį Rusija dar daugiau pašišiaušė.

Yra skubus reikalas, jei norima išgelbėti pasauly taiką ir laisvę, imtis iniciatyvos. Pasigendama aiškios ir tvirtos politikos, kuri priduotų drąsos ir vilties demokratiniam pasauliui.

PAVĖLUOTAI SUTVARKYTAS STREIKAS

Yra priimtas pagal konstituciją įstatymas, kuris duoda prezidentui teisę tvarkyti su autoritetu ir ypatingomis priemonėmis darbininkų ir darbdavių nesusipratimus. Prezidentas gali paskelbti streiką neteisėtu ir įsakyti darbininkams grįžti į darbą, kada šis yra nuostolingas visuomenei ir pavojingas tautos saugumui. Tokiu būdu vyriausioji valdžia gali apsaugoti piliečių gerovę.

Angliakasių streikas pasibaigė. Anglies produkcija paliečia gyviausius publikos interesus. Anglis palaiko tautos gyvenimą; anglimi eina traukiniai, kurena fabrikus, gamina elektrą, šildo namus, žodžiu, be anglies šalies gyvenimas paralyžuotas.

Tik dabar prezidentas griebėsi įstatymo. Bet dėl kurių motyvų turėjo suvėluoti? Paaiškės savu laiku. Tik pastebėkime, kad šis pavėlavimas atnešė didelius nuostolius visai tautai.

Tai buvo patirta pirmiausia šeimose, nes anglies kainos buvo nepakeliamos. Laimė, kad nebuvo perdaug šalta žiema! Geležinkeliai, industrija, įstaigos kiek nukentėjo!? Tai kodėl pačioje pradžioje nebuvo galima pasinaudoti įstatymu?

Jei valdžia neapsaugo pavojų ir nuostolių, kuriuos nedori žmonės tautai neša, ji neatlieka savo pareigos.

Tauta turi jaustis tikra ir tvirta. Kuo daugiau anglies yra, tuo geriau. Kaip karo mašina galės veikti be anglies? Nėra anglies, nėra mašinų judėjimo. Traukiniai sustoja, fabrikai užsidaro, šviesa užgęsta ir su industrija baigta. Kur atsiduria tauta? Pavojus politinis ir socialinis. Darbininkai neberimsta, priešas naudojasi.

Kada įstatymas nepritaikomas, nevartojamas laiku ir visiems lygiai, kada įstatymas paverčiamas politiniu opurtunizmu, tada yra tautinio pavojaus ženklas ir, šiuo atveju, daug reikšmingesniniu pavojumi už pačių anglių stokojimą.

Atsiminkime, kad kaip mobilizuota tautą mirtiname kare prieš komunizmą negalėtų laimėti be anglies taip negalėtų laimėti be įstatymo pritaikymo.

GANA SU STALINU

Valstybės departamentas dar kartą mėgins tartis su Rusija apie atominės ir H-bombos kontrolę.

Visiems aišku, kad amerikiečiai norėtų pašalinti visus nesusipratimus tarp Rytų ir Vakarų, įvedant tikrą, teisingą ir pastovią taiką.

Deja, patyrimas parodė, kad Rusija to visko nenorinti. Rusija reikalauja dviprasmės, netikros taikos. Taikos, kurią Vakarų demokratija turėtų pirkti pažeminančiu atsisakymu savo idealų.

Dauguma amerikonų jau įsitikino, kad kiekvienas naujas bandymas susitarti su Stalinu yra tuščias reikalas. Jei ir būtų priimtas senatoriaus McMahon projektas sudaryti 50 bilijonų fondą pasaulio atstatymui ir Rusija sutiktų su šiuo projektu, vargu ar pavyktų pasiekti tikslą. Greičiausia išeitų dar blogiau. Kremlius žinoma, norėtų liūto dalies, o Amerika nepajėgtų atsilaikyti. Jos doleriai būtų pavartoti naujoms nesantaikoms kelti ir ją įklampyti į bėdą. Amerikiečiai šildytų užantyje nuodingą žaltį, kuris anksčiau ar vėliau mirtinai įgeltų. Maskva, pavergusi pusę Europos ir Azijos, dar nepasisotinus. Raudonųjų dikttaorių krauju pasruvusios akys žvelgia toliau, ieškodamos naujo grobio. Komunistinė **Rusija nori užvaldyti visą pasaulį, sunaikinti Vakarų civilizaciją ir įvesti visuotiną vergiją.**

Rusija dirba pasislėpusi už geležinės uždangos, o Amerika atveria duris penktoms Kominformo kolonoms. JAV apsileidimas davė progos išdavikams sužinoti visas paslaptis ir jas už 30 sidabrinių parduoti Kremliui. Todėl dabar esame pavojingoje kryžkelėje, kur kelio pasirinkimas yra nepaprastai sunkus ir pavojingas.

Gal dar yra laiko išvengti baisios katastrofos. Bet vargas mums, jei parodysime bent kiek silpnybės! Tik tvirtas ir aiškus nusistatymas išgelbės visą pasaulį, o kartu ir Amerika.

AMERIKINIAMS "AIDAMS" SUŠVITUS

Pagaliau ilgai lauktieji "Aidai" pasirodė Amerikoj. Kitaip ir negalėjo buti: tik Amerikoj jiems tinkamiausia vieta toliau skinti didįjį kultūros kelią pasaulio lietuvių bendruomenėje.

Tėvai pranciškonai užsikrovė labai didelę naštą, sutikę toliau leisti "Aidus". Bet ši sunkioji našta yra ypatingo garbingumo ženklas.

Prieš "Aidams" pasirodant, nevienas tyliai ar garsiai pagalvodavo, kad dabar "Aidai" būsią supranciškoninti, kad jie įgausią plačioms masėms skirto religinio laikraščio pavidalą. Pirmasis "Aidų" numeris šitokią galvoseną visai sumušo. "Aidai" pasirodė kaip stiprus lietuviškos krikščioniškos kultūros čempijonas, nors ir Amerikoj spausdinamas, nors ir pranciškonų leidžiamas!

Pirmojo numerio turinys įvairus ir aktualus. Jame rašo jau žinomi kultūrininkai: Prof. Z. Iivinskis, Prof. Pakštas, Vidūnas, Dr. J. Gimbutis, J. Žilevičius, A. Vaičiulaitis, Alfonsas Nyka, P. Stelingis. Įdomi apžvalga, religinio, visuomeninio ir politinio gyvenimo aktualijos. Gražiai iliustruotas lietuvių dailininkų kūriniais.

Įdėtieji straipsniai yra išsamūs. Bet jie nėra taikomi vien siaurai kurios nors mokslo šakos specialybei. Jie vis dėlto yra bendrojo kultūrinio pobūdžio. Atskirai čia jų nevertiname, nes kiekvienas jų skaitytojas gali juos beskaitydamas individualiai įvertinti.

Baigdami išdrįstame šitaip pasakyti: "Aidų" skaitytojų skaičius bus gyvas parodymas, kiek lietuviškoji inteligentija, plačiajame pasaulyje išblaškyta, domisi kultūriniu gyvenimu. Vien šaukti apie kultūrą dar nieko nereiškia: čia reikia ir savo smegenis kultūriniais lobiais turtinti ir iš savo kišenės pinigėlį šiam reikalui ištraukti.

Pittsburghietis

B. Mikalauskas

TAUTINĖ TRADICIJA

Pirmiausia pažvelkime į krikščioniską filosofiją, kuri visados būdama energijos šaltiniu jaunai tautai, kartu nustato ir valdžios formą. Čia puikiu pavyzdžiu yra amerikonų tradicija. Paskui pažvelgsime į bergždžią filosofiją: prancūzų revoliuciją. Galiausiai pasvarstysime charakteristišką naikinančios jėgos pavyzdį, kada buvo užpulta vakarų krikščioniškoji tradicija: vokiškąjį nacionalizmą.

Amerikos revoliucija yra išskirtinas fenomenas. Jau nuo 1763 m. kolonijos vadai statė gilius nusiskundimus. Karalius Jurgis II buvo kietagalvis ir truputį kvailas žmogus; jis spaudė Amerikos gyventojus nepakeliamais mokesčiais, neisileisdamas jokios delegacijos, kurią konstitucija buvo garantavusi. Jis visai nesiskaitė su nusiskundimais ir tęsė naujojo pasaulio išnaudojimą Anglijos vadų naulai.

Net ir protestantai, nors ir atskilę nuo Romos, tačiau išaugę krikščioniškoj filosofijoj, per 13 metų kovojo už naujos formos valdžią. Bestudijuodami, priėjo išvados, kad žmogus gavo iš savo Sutvėrėjo kai kurias nepaliečiamas teises ir kad valdžios galia ne iš karalių, bet iš pavaldinių sutikimo. Buvo priversti padaryti logiškas išvadas iš naujos Whigs teorijos, kurie kovojo prieš reakcionierius Torys. Whigs, kurie kovojo už liaudies teises, buvo apkaltinti Popiežių sekimu. Jie laikėsi Kardinolo Belarmino doktrinos, pagrįstos Šv. Tomazo Aquiniečio principais. Šie krikščioniški principai pritaikinti politikai psklido visame pasauly, juos mielu noru priėmė ir amerikonai.

Amerikos nepripriklausomybės deklaracija su Virginijos "Bill of Right" ir su eile "Federalist Papers" sudaro rimčiausį politinės filosofijos moderniųjų laikų dokumentą. Amerikos konstitucija yra demokratinių principų formularas. Jie stovi aukščiau politikos ir filosofijos, nes išplaukia iš teologinių principų. Aiškiai pasakoma, kad žmonės yra lygūs kaipo Dievo tvariniai. Taip, kad valdžios autoritetas nėra akloje minios kontrolėje, Jefferson sako, kad daugumos valia, kad išreiškus tikrąją teisę, turi būti protinga, užtat reikia klausyti prigimties ir Dievo įstatymų.

Visi geros valios žmonės pripažįsta, kad politinė amerikonų filosofija turėjo nuostabias pasekmes. Galima sakyti, kad amerikonai dar kartą įsipareigojo kovoti ne už materialinius interesus, bet už ideologinius savo tautinių tradicijų pagrindus.

Amerikonai nėra filosofai, bet jie savo politiką stato ant krikščioniškos filosofijos. Tik iš šios priežasties Amerika išsilaiko, kai tuo tarpu kitos tautos sugriuvo istorijos bėgyje.

DU MILŽINAI

Amerikos istorijoj yra dvi artimos datos, ženklinančios dviejų amžių principą: vasario 12 Lincoln diena, vasario 22 Washington diena. Tai du nemirtingieji milžinai.

Tėvynė gimė su jais. Jų šviesiame prote jų gailestingumu plakančioje širdyje, jų gyvame tikėjime į Dievą, jų ištikimume Kolumbo atrastai žemei, išaugo tauta su laisve, sąžine ir istorija.

Washingtonas davė nepriklausomybę; Lincolnas šventą valstijų vienybę. Abu priklauso herojų žvaigždynui, kuriuos Carlyle pavadino žmonijos palaima.

SPAUSDINTO ŽODŽIO FRONTE

PIRMOJO HUMORISTINIO LAIKRAŠČIO SULAUKUS

"VALIO" PUSLAPIUS SKLAIDANT

"Valio"—juokdarybos veiksnių organas. Eina kas mėnesį. Nr. 1. Leidžia BMV Printing Company. Philadelphijoj, 813 So. Second St. Kaina metams $2,—. Atskiras numeris 20 c.

Lietuviškai spaudai vis daugiau tobulėjant ir rodant tendencijos gausėti naujai pasirodančiais leidiniais, buvo gyvas reikalas turėti savo, lietuvišką periodinį humoro laikraštį. Anglijoj einąs "Apuokas" žinoma negali ir todėl nė nebando tapti bendru humoro laikraščiu Amerikos lietuviams.

Todėl su nekantrumu ir viltim imame į rankas iš Filadelfijos atkeliavusį **"Valio"**.

"Valio" yra mėnesinis 8 nedidelio formato puslapių laikraštis. Išviršine išvaizda — techniškai atžvilgiu laikraštis daro visai gražų įspūdį. Geras popierius, švari spauda, prityrusios rankos laužymas laikraščiui suteikia, žinoma, patrauklią išvaizdą. Malonu, kad "Valio" jau pirmas numeris kiek iliustruotas. Tai yra laikraščio ypatingai vertinga dalis. Tačiau gal kiek menkas antgalvio piešinys: skęstas žmogus rankas iškėlęs šaukia: valio! Piešinys techniškai menkas, dėlko nukenčia šiaip jau gražus antgalvis. Iš kitos pusės — ar netiktų įsivesti a la Melchijorą Putelę ar Gervazą Maukelę, kurių nuolatiniai nuotykiai su tam tikru tekstu ir paveiksliukais be abejo būtų skaitytojų mielai laukiami.

Turinio atžvilgiu "Valio" gana stiprus nors tematika galėtų būti kiek margesnė. Kuo galima ypatingai džiaugtis — tai gražia, taisyklinga lietuvių kalba. Malonu, kad laikraštis supranta tikrąjį humorą ir jį nesumaišo su nešvankiais anekdotais ir dviprasmiškais necenzūruotais posakiais.

Apskritai tenka džiaugtis pagaliau "Valio" sulaukus ir palinkėti šiam "juokdarybos veiksnių organui" į savo "partiją" sutraukti kuo daugiausiai skaitytojų ir vis tobulėjant linksminti gal per daug jau "surimtėjusius" Amerikos lietuvius: tiek senuosius, tiek naujuosius.

A. Erdvilas

LIETUVIAI PENKIUOSE KONTINENTUOSE

° Seniai lauktas juokų laikraštis jau išėjo. Jis leidžiamas Filadelfijoj ir spausdinimas lietuviškoj spaustuvėj. "Valio" duoda daug puikių jumoristinių straipsnelių ir apskritai jumoristikos.

° Šių metų pradžioje Belgijos lietuviai laikė suvažiavimą Tilleur miestelyje. Suvažiavimas pradėtas pamaldomis ir menine dalimi. Suvažiavime išrinkta nauja valdyba, kuriai pirmininkauja Stepas Paulauskas.

° Sausio pabaigoj T. Bružikas laikė misijas Tilleur mieste, Belgijoj.

° Buvęs Kauno teologijos fakulteto docentas kun. Dr. A. Levanas, kuris yra iškalbos mokslo specialistas rengias atvykti į Ameriką.

° Švedija pranešė IRO centrui, jog sutinkanti priimti 150 džiova sergančių DP su šeimomis.

° Jurgis Kastytis Gliauda parengė naują eilėraščių rinkinį "Ave America".

° Žymusis mūsų fotografijos specialistas Vyt. Augustinas Brooklyne suruošė Lietuvą vaizduojančių fotografijų parodą.

° Slaptais kanalais ateinančiomis žiniomis Pabaltijo valstybėse panaikinta senoji administracija ir įvesta komunistinė.

° Neseniai iš spaudos išėjo Runcės Dandierino — poeto L. Žitkevičius jumoristinių eilėraščių rinkinys "Šilkai ir vilkai".

° Naujuoju Tremtinių Sielovados Tarnybos Vokietijoje kancleriu paskirtas buvęs teisių patarėjas prof. Ant. Šidlauskas.

° Lietuvių Tremtinių Bendruomenės Vokietijoje C. Komiteto pirm. Dr. Balčiūnas pareiškė, jog Vokietijoje liks apie 15.000 tremtinių.

° Kanados Laikinasis Organizacinis Komitetas išleido pirmąjį aplinkraštį Kanados lietuvių bendruomenės organizavimo reikalu.

° Lietuvė dailininkė Anast. Tamošaitienė pakviesta dalyvauti didžiausioje Kanados dailės parodoje.

° Veterinarijos gydytojas V. Dargužas baigęs Šveicarijoj mokslus, po tolimesnių studijų Anglijoj buvo pakviestas dėstytoju į tą patį Šveicarijos universitetą.

° Prieš kiek laiko Adelaidės Francis Xavier salėje Adelaidės Lietuvių teatro mylėtojų būrelis pastatė pirmą savo veikalą — "Pirmąjį skambutį". Tai iš viso pirmas lietuviškas vaidinimas Australijoj.

° Anglijos lietuviai labai susirūpinę dramos teatro steigimu. Tokiam teatrui organizuoti pakviestas buv. Marijampolės teatro aktorius Kvedaras. Pradžiai nusistatyta statyti Vaičiūno "Sudrumstąją ramybę".

° Lietuvis Vyt. Šutas kaip Australijos atstovas dalyvaus Anglų imperijos sporto olimpiadoj Naujoj Zelandijoj. Jis žaidžia krepšinio rinktinėj.

° Iš Lietuvos ateina žinios, jog sovietai ruošiasi sugriauti mūsų tautos šventovę — Aušros Vartus.

Katalikų profesinė sąjunga Anglijoj

Londonas. — Anglijos katalikų darbininkų sąjungos vadovybė nutarė įsteigti katalikų profesinę sąjungą. Katalikų darbininkų sąjunga Anglijoj šiuo metu turi 35,000 narių įsirašiusių į profesinių sąjungų darbo uniją. Balandžio mėnesį, Glasgove įvyks pirmasis steigiamasis šios katalikų profesinės sąjungos suvažiavimas, kuriame dalyvaus iš visų vyskupijų atstovai. Pirmoje eilėje bus nustatyti ryšiai su kitų kraštų katalikų profesinėmis sąjungomis tiek Europos, tiek Amerikos. Šių katalikų prof. sąj. tikslas — pagal katalikiškus principus spręsti su darbu susijusias problemas.

Viskas komunistinama

Vietoje pirmojo Vengrijos karaliaus Šv. Stepono šventės — rugpiūčio 20 d. — bolševikai tą pačią dieną įvedę naujosios konstitucijos šventę.

Pittsburgho ir apylinkės naujienos

VIENUOLYNO RĖMĖJŲ CARD PARTY

Šv. Pranciškaus Vienuolyno rėmėjai iš anksto pradeda ruoštis savo metinei programai —**Card Party**, kuri bus balandžio 16 d. Per daug metų gerasis Lietuvių Piliečių Klubas yra padaręs labai didelę malonę paaukodamas savo gražią ir erdvią salę Vienuolyno našlaičių pagelbai, už ką Šv. Pranciškaus Vienuolyno Sesutės ir visi Rėmėjai yra labai nužemintai dėkingi.

Tiesa, šitoji metinė pramogą yra laukiama visų pittsburghiečių, nes tai yra vienatinė proga, kurios nėvienas nepamiršta. Dėlto, kad po ilgos gavėnios, kiekvienas turi progos pasitikti savuosius: bičiulius, kaimynus ir pažįstamus.

Kadangi, Lietuvių Klubas taip mielaširdingai paskiria pirmą sekmadienį po Velykų, todėl nužemintai visi Rėmėjai ir Sesutės prašo gerųjų klebonų neparengti savo parapijose jokių iškilmių, kad nepakenkus Seselėms, kurios sunkiai darbuojasi visų parapijų naudai. Be to, dar, kadangi gerbiami klebonai sunkiai darbavosi per visą gavėnią, o ypač Velykų laike, tad Atvelyky, kad galėtų ramiai pailsėti.

Taipgi sesutės ir rėmėjai prašo draugysčių ir klubų nerengti savo pramogų, bet nužemintai prašo atsilankyti į Lietuvių Klubą ir maloniai praleisti laiką, kuris atneš paramą Vienuolynui auklėti beturtes mergaites ir našlaites.

Užtai sesutės ir rėmėjai yra labai didžiai dėkingi.

Rengimo Valdyba

TREMTINYS ĮSIGIJO KRAUTUVĘ

Vienas iš pirmųjų į Pittsburghą atvykusių tremtinių yra **Vytautas Jucevičius.** Iš pat pirmųjų dienų jis pradėjo dirbti plieno fabrike ir sąžiningai taupė. Praeitą savaitę savo darbštumo ir taupumo dėka jis įsigijo buv. St. Gabaliausko krautuvę ir pradėjo dirbti prekybinį darbą. Tai yra džiuginantis reiškinys, kuris rodo, jog tremtiniai sąžiningai dirbdami ir būdami neišlaidūs gali labai greitai sukurti geresnį, o kartais ir labai gerą gyvenimo pagrindą.

Ta pačia proga reikia pastebėti, jog Vyt. Jucevičius yra artimas "L. Ž." bičiulis, kurį laiką, net reguliariai "L. Ž." dirbęs. Nereikia užmiršti, jog Vyt. Jucevičius ir lietuvių kultūrinėj bei organizacinėj srityj labai aktyviai reiškėsi ir reiškiasi. Jis jau kelinti metai renkamas į South Side Vyčių valdybą, o šiuo metu yra jos vicepirmininkas. Kiek laiko jis buvo Pittsburgho tremtinių draugijos valdyboje ir yra vienas veikliausių draugijos narių. Tačiau ypatingai aktyviai jis veikia meninėje srityje. Jis — aktyvus bažnytinio choro narys ir vienas iš pirmųjų "Maironio" ansamblio narių. Apskritai, be jo neapsieina joks kultūrinis meninis pobūvis.

Šia proga į naujas vėžes įėjusiam mūsų mielam bičiuliui ir kultūrinio gyvenimo judintojui tenka tik palinkėti sėkmingai dirbti ir toliau ir dar su didesne energija dirbti taip svarbų lietuvybės ugdymo ir lietuviškosios kultūros puoselėjimo darbą. **A. B.**

Trumpai iš South Side

Lietuvos Vyčių 19-ji kuopa South Side iškilmingai atšventusi Vasario 16-ją, vasario 19 d. dalyvavo Nepriklausomybės šventės minėjime Bridgevillėje.

—o—

Šv. Kazimiero gimnazijos, krepšinio komanda, kuri prieš kiek laiko pralaimėjo prieš Šv. Adalberto lenkų gimnazistus neseniai antrose rungtynėse juos nugalėjo 60—53. Rungtynes stebėjo pilnutėlė salė žiūrovų.

—o—

Biznierių vakarienės proga South Side lankėsi Lietuvos Vyčių Centro Valdybos vicepirm. A. Vasiliauskas — Wesey.

—o—

Kun. V. Sadauskas, sirgęs ir gulėjęs Šv. Juozapo ligoninėje, pasveiko ir išvyko namo.

—o—

Mrs. Julia Alinskienė iš Turtle Creek susilaukė kūdikio.

—o—

Mrs. Sophie Rupšis, gyv. So. 20th gatvėj antra savaitė guli moterų ligoninėj operacijos reikalu.

ESPLEN

BALF'o Pittsburghe skyriaus valdybos pirm. Antanas Mažeika ir ižd. Adolfas Paleckis praeitą sekmadienį, vasario 19 d., buvo nuvykę į Clevelandą, kur dalyvavo Lietuvos šventės minėjime.

Ta pačia proga užkvietė "Čiurlionies" ansamblį atvykti į Pittsburghą balandžio (April) 30 d. Koncertas įvyks Šv. Vincento parapijos svetainėje Esplene ir Lietuvių Piliečių klubo salėje South Side.

Smulkesnių žinių bus suteikta vėliau.

—o—

Lietuvos Vyčių centro valdybos vicepirm. A. Wesey — Vasiliauskas iš Great Neck, N. Y. lankėsi Esplene. 62-ros kuopos vyčiai suruošė svečiui vaišes,, linksmai praleisdami vakarą.

—o—

Vasario 15 d. mirė Pranciška Globienė, palikdama nuliūdime vyrą, du sūnu ir tris dukteris.

Globienė buvo pavyzdinga parapijietė, uoli ir nenuilstanti veikėja, tikrai nuoširdi moteris.

Mirė Antanas Zdankus

Sulaukęs pusamžio mirė pittsburghietis **Antanas Zdankus.** Zdankai buvo įsiteisę gražią lietuvišką užeigą ir visai gražiai gyveno. A. Zdankus jau anksčiau skundėsi negalavimais. Gelbėdamas tremtiniams nuvežti daiktus į Čikagą a.a. Zdankus peršalo ir ten pat atgulė į ligoninę. Parvežtas į Pittsburgą, neilgai trukus ir mirė.

Paliko liūdinčią žmoną Marijoną, kuri jau ilgas laikas tvarko S.L.A. 40 kuopos finansus, ir būrį draugų. Palaidotas vasario 8 d. Lietuvių tautiškos kapinėse.

Juozas Virbickas

Pranciška Bukontienė, gyv. Fifth Avenue jau kuris laikas serga.

VYČIAI IR TREMTINIAI GRAŽIAI PAMINĖJO VASARIO 16-JĄ

Nors pagrindinis vasario 16-sios minėjimas Pittsburghe įvyko vasario 12-tą d., tačiau energingieji Lietuvos Vyčiai South Side ir tremtiniai sutarė pačią vasario 16-ją padaryti minėjimą, kad tuo būdu ta žymiausia mūsų istorijoj diena taptų tikra šventė. Taip ir buvo. Ir gamta, rodos pritardama rengėjų minčiai, pasipuošė baltu, pittsburghiečių taip seniai matytu, snieko klodu.

MINĖJIMO ATIDARYMAS IR PROF. K. PAKŠTO KALBA

Apie 8 val. vakare Šv. Kazimiero gimnazijos salėje susirinko gražus būrys tremtinių, Vyčių ir šiaip svečių, kurių tarpe buvo matyti aplinkinių parapijų lietuviai kunigai, Bridgevillės Pranciškonai (jų tarpe svečiai iš Kanados T. Juvenalis Liauba ir T. K. Žalalis), Šv. Kazimiero gimnazijos ir mokyklos seselės — mokytojos ir kt.

Iškilmingą minėjimą trumpu jausmingu žodžiu atidarė Vyčių 19-tos kuopos vicepirm. Vyt. Jucevičius. Sugiedojus Lietuvos himną, pittsburghiečių taip pamėgtas ir laukiamas prof. Pakštas buvo pakviestas pasakyti kalbą.

Prelegentas savo keturiasdešimt minučių kalboje iškėlė lietuvių tautos didįjį uždavinį — būti teisingumo šaukliu į nukrikščionėjimą žengiančiam pasauliui. Lietuvių tautos būdas, jos kalba tradicijos — jų puoselėjimas ir ugdymas yra, pasak profesoriaus, tas laidas, kuris mažą, dvasingą lietuvių tautą įgalina šį didįjį savo uždavinį įvykdyti.

Gerbiamo profesoriaus kalba buvo išklausyta su dideliu susidomėjimu ir reikia manyti, jog jaunimo širdyje ji ras tinkamo atgarsio.

MENINĖ DALIS

Pirmąją meninės programos dalį išpildė Espleno Vyčių tautinių šokių šokėjų grupė, vadovaujama K. Žilinskaitės. Jie, kaip ir vasario 12 d. nuotaikingai pašoko "Jonkelį" ir "Lenciugėlį" už ką publika juos apdovanojo gausiais plojimais.

Toliau "Maironio" ansamblio dramos būrelis, vadovaujamas aktoriaus Igno Gataučio suvaidino St. Lauciaus vieno veiksmo vaizdelį "Paslaptingoje zonoje". Veikale vaizduojama dabartinė lietuvių tautos kova prieš komunistinius Lietuvos žudikus. Prityrusios rankos vadovaujamas (veikalo režisierius — Ig. Gatautis) būrelis suvaidino geriau, negu buvo laukta. Reikia džiaugtis ir tikėtis, jog režisierius ir aktoriai nenuleis rankų bet subūrę apie save didesnes jėgas lietuviškąjį scenos meną ir toliau puoselės. Vaidino: B. Jucevičiūtė, O. Kelpšaitė, B. Zokas, Ig. Gatautis, J. Skemundris, J. Jusys ir V. Jucevičius.

Amerikos himno garsais minėjimas buvo baigtas.

ARBATĖLĖ

Minėjimo dalyvių apačioj jau laukė mielos vytės — šeimininkės, kurios visus pavaišino arbata ir skaniomis auselėmis. Netrukus jau skambėjo lietuvių liaudies dainos. Malonią staigmeną suteikė Seserų Pranciškiečių akademijos mokinės, kurios puikiai sušoko "Kubilą", "Šustą", "Žiogelius" ir kt. Dalyviai negalėjo atsigėrėti jų gražiaisiais tautiniais rūbais ir pačiais šokiais. Po to visi dalyviai, (kurių buvo virš šimto), sušoko keletą tautinių šokių ir skirstėsi namo gėrėdamiesi tokiu puikiu, patriotišku vasario 16 d. — Nepriklausomybės — dienos minėjimu. **A. E.**

BRIDGEVILLĖ MINĖJO NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ

Vasario 19 d. mažutėje Bridgevillės lietuvių kolonijoje viešpatavo šventiška nuotaika. Į jaukią parapijos salę rinkosi seni ir jauni lietuviai paminėti Lietuvos Nepriklausomybės 32 metų sukaktuves. Bridgevilliečiai jau seniai, o gal ir niekuomet tokios įspūdingos šventės nebuvo matę. Lietuvos Pranciškonams atvykus į šią parapiją kultūrinis lietuviškas gyvenimas pradėjo sparčiu žingsniu žengti pirmyn. Vasario 16-sios minėjimas yra pirmasis jų gražaus darbo vaisius.

3 val. po pietų lietuviškų spalvų juostomis ir Lietuvos bei Amerikos vėliavomis papuošta salė buvo pilna žmonių — tiek pačių bridgevilliečių, tiek gausių svečių iš įvairių Pittsburgho kolonijų. Iškilmingą minėjimą pradėjo Bridgevillės lietuvių parapijos klebonas **Tėvas Pranciškus Giedgaudas** kviesdamas susirinkusius sukalbėti maldą ir sugiedoti Amerikos himną. Po jo trumpo žvilgsnio į lietuvių tautos nueitą kelią amžių būvyje, susirinkimui pirmininkauti buvo pakviestas svečias pittsburghietis **adv. Stasys Gabaliauskas.**

Ilgesnę kalbą apie nepriklausomybės prasmę, lietuvių tautos paskirtį ir ateities perspektyvas pasakė Duquesne universiteto profesorius **Kazys Pakštas.** Nors jis čia tema kalbėjo jau šeštą kartą, Pittsburgho apylinkės minėjimuose, tačiau, pasak pirmininkaujančio, kiekvieną kartą paskleidžiamos naujos mintys kiekvienam lietuvyje sukelia pasididžiavimą būti lietuviu. Po su dideliu susidomėjimu išklausytos gerb. profesoriaus kalbos šventės proga bridgevillečius sveikino šiuo metu gyvenąs Pittsburghe Lietuvos jaunimo vadas ir bolševikų kankinys rašytojas **kun. Alfa Sušinskas,** South Side Vyčių vadas ir jautrus lietuvis **kun. J. Girdis,** prof. **T. Dr. Klemensas Žalalis,** O. F.M. Ilgesnę ir jautrią kalbą pasakė Bridgevillės Tėvų Pranciškonų viršininkas **T. Dr. Viktoras Gidžiūnas,** plačiau nušviesdamas Lietuvos Pranciškonų užsimojimus lietuvybės ugdymo baruose, ypač periodinės ir neperiodinės lietuviškos spaudos srityje.

Pabaigai iš Pittsburgho specialiai į šventę atvykęs **muz. Nausėdos** vadovaujamas "Maironio" ansamblio choras sudainavo keletą gražiųjų lietuviškų dainų. Minėjimas buvo baigtas Lietuvos himnu ir Marija, Marija giesmės garsais.

Reikia pastebėti, jog minėjimo proga lietuvių tautos laisvės kovai remti buvo pravesta rinkliava.

Baigiant negalima nesidžiaugti gražiu Tėvų Pranciškonų ir Bridgevillės lietuvių bendru darbu. Linkėtina, kad bridgevilliečiai visoms kolonijoms būtų lietuviškumo pavyzdžiu. **A. E.**

BRADDOCK, PA.

Stasys ir Marija Abromaičiai, tremtiniai, susilaukė sūnaus, kuris vasario 19 d. Šv. Izidoriaus lietuvių bažnyčioje buvo pakrikštytas Bronislovo vardu. Kūmais buvo Juozas Abromaitis ir Viktorija Brizgienė.

Abromaičiai atvykę iš tremties tuojau pradėjo gražiai ir pavyzdingai tvarkyti savo gyvenimą čia Amerikoje, o dabar jau ir nuosavus namus turi.

Bridgevillės naujienos

Pas Bridgevillės Pranciškonus lankėsi dabar Kanadoje gyvenąs Tėvas Juvenalis Liauba. Ta pačia proga jis aplankė ir "L. Ž." redakciją.

—o—

Profesorius Tėvas Dr. Klemensas Žalalis atvyko iš Montrealio į Bridgevillė ir čia praleis vieno mėnesio atostogas. Gyvens pas Tėvus Pranciškonus.

—o—

Tėvas Aleksandras Žiubrys, studijavęs sociologinius mokslus ir anglų kalbą Duquesne universitete, studijų tęsti išvyko į kitą universitetą.

"LIETUVIŲ ŽINIŲ" RĖMĖJAI

Stereotypo fondui aukojo:

Mr. B. Paplauskas, Methuen, Mass	$1.00
Mr. J. Carey, Cleveland, Ohio	$4.00
Mrs. A. Yankus, Detroit, Mich.	$1.50
Aušros Moterų D-ja, Cleveland, Ohio	$10.00
Mrs. P. Glugodienė, Cleveland, Ohio	$5.00

Nuoširdus ačiū

Atvykę į South Side—

Visuomet atsilankykite į

FLORENT RODGERS CAFE

136 South 21st Street -:- Pittsburgh 3, Pa.

Malonesnės vietos niekur nėra. Turime lengvų užkandžių ir visokių gėrimų.

Iron City Clock Hospital

JOHN KAMARAUSKAS
Lietuvis Laikrodininkas

—Expert Repairers—
CLOCKS—WATCHES—JEWELRY

2120 Forbes St., Pittsburgh, Pa.
Tel.: AT. 7399

Phone HOmestead 3169 Night Service HO. 5575-R

HOMESTEAD MAYTAG STORE

ALL MAKES OF WASHERS AND VACUUM SWEEPERS
Motors -:- Radios -:- Refrigerators -:- Belts and Brushes
To Fit All Motors

PARTS and REPAIRS—ALL WORK GUARANTEED

602 Amity Street Homestead, Pa.

A. L. WENSLOVAS

LIETUVIS GRABORIUS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Tel. HEmlock 1-0203
2128 Carson Street S. S., Pittsburgh, Pa.

Jaunesnieji ir vyresnieji Šv. Kazimiero parapijos gyventojai, jei norit savo jaunimui šviesos ir laimės, neužmirškit aukoti mokyklos didinimo fondui: kas savaitę — 1 dol.!

Jaunimas prisidėdamas dirba savo laimei ir džiaugsmui.

Phone, FEderal 1622

HASER Funeral Home

AMBULANCE SERVICE

Mes esame dėkingi už jūsų biznį

512 Chartiers Avenue
McKEES ROCKS, PA.

KRAUS
THE JEWELER
V. J. KRAUZLYS, Savininkas

1816 Carson Street
PITTSBURGH 3, PA.
EVerglade 4850

Skaitykime "Liet. Žinias"

C. K. PIKIEL

General Insurance Notary Public
Marriage Lincenses Auto Licenses

Business Broker

WE SPECIALIZE IN TAVERNS

121 So. 22nd St. -:- Pittsburgh 3, Pa.
S. S., PITTSBURGH, PA.
Phone EVerglade 1-2300

Partizano laiškas

Broliai,

rašau Jums iš tolimosios, Jums dabar tik svajonėmis ir sapnais pasiekiamos mūsų Tėvynės. Man, mūsų gimtinė labai arti: aš ją jaučiu kiekvienam žingsny, kiekvienam lapelio šlamėjime, švelnaus vėjelio dvelkime ar laukų bitutės dūzgime... Tačiau liūdna šiandien mūsų tėviškėlėj. Liūdnai, liūdnai šnara pakelių gluosniai, dar liūdniau šlama tėviškėlės girios ir pasakoja graudžią, graudžią pasaką... Pasaką apie senas pilis, galingus didvyrius..., pasaką apie tūkstančius jaunų ir senų Lietuvos vaikų, kurie savo kaulus jau išbarstė po plačiasias Sibiro taigas ar išrūko pro svetimų kraštų krematorijumų kaminus... Pasaką apie tūkstančius kenčiančių brolių ir sesių tamsiuose kalėjimuose, niūriose koncentracijos stovyklose... Skaudi ta pasaka... ir todėl jos klauso visi — ir senis ąžuolas, tūkstančius metų saugąs savo tėvynės žemę, ir siūbuonėlė nendrė, ir mažas dagilėlis ir žvalusis zuikis... Klausausi jos ir tarsi matau viską. Pro mano akis praslenka visa mūsų tautos kančios jūra, žiaurumai, nekaltų kūdikių veidai... O Visagali, už ką? Už ką tu mus baudi? Už ką mės neturim vietos savo tėvynėj? Už ką esame tremiami į šalčio žemę? Už ką tūkstančių jaunų žmonių širdys jau sustojo plakę? Už ką, Viešpatie, aš šiandien čia susitraukęs, sušalęs ir išalkęs skurstu Tėvynės miškų prieglobstyje? Už ką kenčia tūkstančiai mano brolių? Ar tau negraudu, kai matai seną motulę raudant prie sūnaus partizano kapo; ar jauną sesulę tolimajame Sibire gedinčią palikto rūtų darželio? Ar Tau nevirpa širdis, kai matai, kaip iš vos pražydusio gražiais jaunystės pavasario žiedais jaunuolio širdies pamažu laša paskutinis kraujo lašas ir siurbiasi į gimtą žemę, gi lūpos vis šneka: Viešpatie, dar leisk nors vieną minutę pagyvent; aš dar noriu nors vieną akimirką kentėti visas sunkiausias kančias, kad tik mūsų tėviškėlė būtų laisva...

Ir, rodos, matau ir girdžiu kaip Viešpats meiliomis, meiliomis akimis žiūri į mane ir švelniai sako: "Nurimk, sūnau, aš tau pažadu — ateis diena, kada vėl pasaulyje užviešpataus laisvė ir tiesa; tuomet nukris vergijos pančiai, sutirps ledai visų blogų žmonių krūtinėse ir grįš vėl tos linksmos laimingos valandos, pilnos džiaugsmo ir laimės... Tik turėk viltį, stiprią, nenugalimą, niekad nepalaužiamą viltį...

Tuomet širdis prisipildo neapsakomo ramumo, laimės, šviesių vilčių... Noriu tuomet, kad valanda tęstųsi amžinai...

— — —

O kartais taip sunku ir liūdna pasidaro. Štai ir šiandien, rašydamas šias eilutes aš dar negaliu nuraminti vaitojančios savo širdies. Praeito vakaro vaizdas visu ryškumu dar stovi prieš mane. Aš negaliu jo užmiršti...

Tai buvo pavakarėj. Saulutė, lyg pavargus, vis daugiau ir daugiau slėpėsi už miško. Žaliuosius laukus pamažu gaubė prieblanda... Buvo ramu, ramu... Tik kartais kažkur toli tėviškės sodyboj sulodavo ištikimas kiemsargis, ar trakštelėdavo krisdama nulžiūvusi šakelė. Ir vėl pasidarydavo ramu...

Sėdėjome savo "rūmuose" (taip mes vadinam urvą, kuris mums dabar astoja namus) ir tyliai šnekučiavomės. Ir keista. Visi jautėm artėjančią nelaimę ir nerimom. Žiūrėjom vienas kitam į išdžiūvusius veidus, supilkėjusias akis, perdaug jau sulopytus rūbus.., tarsi norėdami išskaityti vienas kito mintis...

Kampe berymąs mūsų vadas taip pat buvo apimtas tos keistos nuotaikos. Liūdesio debesis, atrodo, ji slėgė dar daugiau negu mus. Pagaliau jis neiškentė: "Vyrai, einu laukan, apsidairyti", tepasakė ir išslinko pro skylę. Mes tylėjom. Praėjo dar kelios nejaukios sekundės. Staiga, lyg į širdį atsimušė du šautuvo šūviai. Lyg jų iš anksto laukę, visi kaip vienas šokom lauk. Aplinkui buvo ramu, tik... vaizdas, kuri mes pamatėm, mus trenkė kaip perkūnas. Vadas gulėjo ant žemės, o iš jo jaunos krūtinės sunkėsi karštas, tamsus kraujas... Paskutiniai besileidžiančios saulės spinduliai rausva žara nušvietė jo suvargusį ir išblyškusį veidą. Mes šokom prie jo ir stengėmės sulaikyti bėgantį kraują. Vadas norėjo nusišypsoti ir kažką sakyti, tačiau neįstengė. Šaltas vanduo jį truputį atgaivino ir jis sunkiai prabilo: "Vyrai nesistenkite, aš miršu, tačiau aš laimingas, nes mirštu už Tėvynę..., už jus... Draugai, nenusiminkite, nenuleiskite rankų, kovokite tol, kol paskutinis priešas bus išvytas iš mūsų šventos žemelės..." Jis nutilo. Kakta išrasojo mažais prakaito lašeliais. Akys gęso... Mes stovėjome tartum į žemę įbesti ir jutome juodą mirties angelą skraidant virš mūsų.

Vadas sunkiai alsavo. Mes matėme, jog jis sukaupė paskutines jėgas norėdamas dar kažką pasakyti. Lūpos krutėjo, tačiau be garso. Sekundės bėgo. Pagaliau iš kruvinos krutinės išspruko keli žodžiai: "Pasakykite tiems, kurie užjūryje, ar ten tremtyje, kad jie kovotų, kad niekad, niekad neužmirštų, jog jų Tėvynė niekur kitur tik čia, kur senelis Nemunas, kur šimtabokštis Vilnius... Pasakykite tiems, kurie šaltam Sibire vargsta. kad nenusimintų, kad mūsų Tėvynės laisvės rytas jau netoli.." Jo lūpos šypsojosi. "Pasakykite mamai, jog aš miriau trokšdamas nuimti nuo jos rankų vergės pančius..." Jo jėgos visai išseko. Lūpų kampučiuose pasirodė kraujo burbuliukai... Akys akimirksniui prasiplėtė, veidas dar labiau nušvito, lūpose žaidė pro tankmę prasiskverbęs paskutinis saulės spindulys... Galva pamažu nusviro... Jis užmigo. Kažkur toli sustaugė ištikimas kiemsargis. Saulė jau buvo nusileidusi.

— — —

Negaliu daugiau rašyti. Per daug sopa širdį... Prašau jūsų tik vieno. Kai grįšit į laisvą Tėvynę, o mes būsim iškeliavę paskui savo vadą,... neužmirškit mūsų. Aplankykit mūsų kapus ir papasakokit kaip smagu laisvoj tėviškėj gyvent...

JUOZAS ALMIS — JŪRAGIS

VAKARO VALANDOS

Kai pro mišką einu, kai pro žalią
Temstant vakarui vienas iš lauko,
Man lakštutė daina iš berželių
Ilgesėliu skambėdama plaukia.

Pakelėj rugiai mūru sustoję —
Varpos kvepia ir skamba varpeliais.
Iš laukų šienpiūviai pardainuoja
Grėbėjų juokas trykšta upeliais.

Rimtimi pilkos sutemos sriūva,
O daina lig žvaigždžių susilieja —
Jaučiu nuovargio tarsi nebuvę
Ir krūtinėje džiaugsmas didėja.

— Labas vakaras! — sveikinu sesę
Kai sustoju prie rūtų darželio.
— Neskubėki, meilut, ištekėti,
— Tegu rūtos dar žydi, dar želia —

Ir suskynusi kvapią razetą
Ji man sega švelniai prie trinyčių.
Tų akių, kaip padangės žvaigždėtos,
Į pasaulio turtus nemainyčiau.

Ateitininkai sėkmingai plečia veikimą

Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdyba neseniai išleido antrąjį savo biuletenio "Savu keliu" numerį. Jame atsispindi ateitininkijos veiklos kryptis emigracijoj. Biuletenyje telpa aktualus ateitininkų veiklos pobūdį nušviečiantis straipsnis ir visa eilė informacijų. Iš biuletenio sužinome taip pat, jog ateitininkai ir kitose valstybėse baigia persiorganizuoti. Reikia tik linkėti jiems visakeriopos sėkmės.

T. Justinas Vaškys išvyksta į Romą

Tėv. Justinas Vaškys, O. F.M., Lietuvos Pranciškonų Provincijolas, kovo mėnesio pradžioje vyksta Provincijos reikalais į Romą, iš kur aplankys lietuvius Pranciškonus Austrijoje, Vokietijoje ir Belgijoje. Tėv. Just. Vaškys vyksta Romon kartu su Kun. J. Valantiejum, Kun. P. Juškaičiu ir Kun. St. Raila.

MIRTIS KALBOS PIKTŽOLĖMS

(LIETUVIŲ KALBOS LAIKRAŠČIO REIKALU)

ALFA SUŠINSKAS

Inicijatoriai (Skardžius ir Barzdukas) Lietuvių Kalbos Draugijai (LKD) atkurti neseniai pareiškė spaudoje kad jau laikas stipriau imtis darbo gražiajai lietuvių kalbai ne tik gyvai palaikyti bet ypač jai, žalojamai, gryninti. Dėl to atkuriama ir pati Lietuvių Kalbos Draugija, puikiai veikusi laisvoj Lietuvoj. Šiam tikslui siekti sumanytojai siūlo įvairių priemonių. Be kitų, jie pabrėžia reikalą "ieškoti kelių kalbos laikraščiui leisti".

Mums šis pasiūlymas atrodo ypatingai aktualus.

Lietuvoj leistasis "Gimtosios Kalbos" laikraštis išvarė labai gilią vagą. Su "Gimtosios Kalbos" pasirodymu žymiai pakilo lietuvių kalbos grynumas viešajame gyvenime. "Gimtoji Kalba" mokydavo gryngsios kalbos suprantamu būdu, pabardama nenorinčius "pasitaisyti" ir jumoristiškai pajuokdama kalbines nesąmones. "Gimtąją Kalbą" skaitė labai įvairūs tautos sluoksniai: pradedant mokiniais, studentais, valdininkais ir baigiant net profesoriais.

Dėl to norimam čia leisti lietuvių kalbos laikraščiui visai tinka "Gimtosios Kalbos" vardas.

O šitokio laikraščio labai labai reikia. Jis būtų lyg lietuvių laikraščių laikraštis!

Lietuvių kalbos grynumas, dailumas ir stilingumas tiek senieziems, tiek ir naujiesiems lietuviams yra ypatingos svarbos dalykas. Juk senieziems Amerikos lietuviams nebuvo tinkamų sąlygų ir progų išmokti taisyklingos lietuvių kalbos, o naujiesiems gresia pavojus pamiršti ir tai, ką jie buvo išmokę.

Kaip veikia nelietuviškas aplinkuma, galime pavaizduoti ir šiuo vaizdeliu. Vokietijos tremtyje mes turėjome daug savų, lietuviškų, gimnazijų. Bet jų vyresniųjų klasių mokiniai, net ir jų abiturijentai, geru lietuvių kalbos mokėjimu buvo žymiai atsilikę nuo atitinkamo lygio laisvoj Lietuvoj. Viena iš pagrindinių šitokio reiškinio priežasčių buvo karo metas ir svetima aplinkuma. Naujoji buvusių tremtinių aplinkuma su savo glušinančiomis sąlygomis tik jau neprisidės prie didesnio lietuvių kalbos grynumo ir gražumo, jei reikiama kryptimi nebus greitai ir sumaniai veikiama.

Gyvo, lengvai suprantamo lietuvių kalbos patarėjo visi čia labai pasigenda; laikraštininkai, rašytojai, organizacijų veikėjai ir visi kiti suinteresuotieji dairosi kalbinio šaltinio, kuris juos atgaivintų ir sustiprintų lietuviškosios kalbos grynumu ir gražumu.

Pagaliau nė netenka įrodinėti, kad šitoks kalbos laikraštis yra reikalingas ir būtinas.

Bet kaip jį išleisti? Kalbininkų ir šio dalyko specijalistų, ačiū Dievui, turime pakankamai. Taip pat pakankamai, atrodo, atsirastų ir skaitytojų. Juo labiau, kad šitoks laikraštis būtų ne politinis ir ne srovinis, o visų lietuvių, norinčių mokėti gražiai kalbėti ir rašyti gimtąja kalba.

Inicijatoriams siūlome tuojau pradėti darbą: burti bendradarbius ir, nustačius laikraščio kainą, rinkti skaitytojus.

Turi būti pradėta mirtina kova prieš visokias kalbines piktžoles, kurios neleistinai teršia lietuvių kalbą.

V. KRĖVĖ

RAGANIUS

Prieškarinių laikų sodžiaus gyvenimo šešėliai
Spaudos Fondo premijuotas veikalas

Viena bėda buvo Jankeliui, kad ūkininkai nieko skolon neparduodavo, už viską reikėjo mokėti tuojau ir grynais pinigais. Ne todėl, kad žmonės Jankeliu nepasitikėdavo, bet kad ūkininkui pinigai buvo visados tuojau reikalingi, o jų kaip tik Jankelis turėdavo visuomet mažai, ir dažnai jam pritrūkdavo. Bėgdavo tada pas Misiulį.

— Juozuli, man pinigų reikia, — be ilgų kalbų vos per slenkstį ženges, kreipiasi į Misiulį. — Paskolink man porą šimtų.

Juozulis, vieno žodžio netardamas, tuojaus iškrapšto iš jam vienam tik žinomo užkampio porą šimtų ir nesvyrucdamas įduoda Jankeliui.

— Nors raščiuką iš jo paimtai, — bara jį žmona, Jankeliui išėjus. — Kaip gali jam taip be niekur nieko skolinti pinigus? Vistiek, kaip balon meti.

— Nesirūpink, — ramino žmoną Misiulis: — Jankelis ir be raščiukų atiduos — neapgaus.

— Apgaus tave žydas kada nors, — perspėdavo jį vienas antras kaimynų. — Vai, verksi tu savo pinigų, kad žydu pasitiki!..

— Nesirūpink, neverksiu, o jei tektų verkti, tu man ašarų nešluostysi, — atsikirsdavo Misiulis. — Tau be vekselio neskolintau, bet žydui galima ir be vekselio... Suprasti žmonės negalėjo tokio nusistatymo, ir todėl visaip ėmė spėlioti. Pikti liežuviai net gandus paskleidė, kad ne Jankelis, bet per Jankelį patsai Misiulis "turtų varo". Kiek buvo tiesos tose kalbose, negi kas gali atspėti.

Gal taip, o gal ir — ne...

Patogiau buvo Jankeliui prekiauti su moterimis. Čia retai jam tekdavo už pirktas prekes pinigais mokėti. Dažniausiai atsilygindavo irgi prekėmis: muilu, adatomis, siūlais, šukomis...

Ir daugeliu kitų atvejų buvo Jankelis kaimui patogus. Nors jis jokios krautuvės nelaikė, jokių patentų neėmė, bet visko, kas sodžiuje yra reikalinga, pas jį buvo galima gauti. Pritrūko kam druskos, nėra reikalo, pasakysim, žiemą arklio miestelin varyti — gausi pas Jankelį; prireikė degtukų, siūlų, adatų — ir šio gero Jankelis turi užtektinai...

Ir viskas ne brangiau, kaip miestely krautuvėse, ir ne už grynus pinigus — galima su Jankeliu atsilyginti kiaušiniais, kruopomis, miltais...

Žiemos ilgais vakarais susirenka jaunimas vakaruškosna, panori pasilinksminti, išgerti, mergas pavaišinti — nereikia toli važiuoti, pas Jankelį susiranda ir degtinės vienas kitas butelis, prastos ir saldžiai atmieštos, ir gardžios "chalos", kurią pati Jankelienė kepa, ir saldainių viena kita sauja...

Jei bernams šiuo metu nesusiranda pinigų, nedidelė bėda: Jankelis palauks be palūkanų...

Vienas tik buvo jaunimui nepatogumas: mėgo ir bernai ir mergos, tėvams nematant, nudžiauti ar tai javo, ar tai kito daikto. Bet Jaskelis atsisakydavo imti.

Ar tėvas žino, kad iš jo aruodo pasiėmei? — klausdavo tokiais atvejais Jankelis.

— Kas tau darbo, žino ar ne! Atnešiau, tai ir imk.

Kad tavo tėvas, sužinojęs, pyktų ir mane, vargšą žydelį, plūstų?.. Ne, aš neimsiu. Vežk sau Merkinėn, ten susiras, kas nupirks...

Kai ėmė žmonės plaukti Amerikon uždarbiauti vieni, kiti karinės prievolės norėdami išvengti, Jankelis ir čia surado sau uždarbio.

Buvo laimingi prieškariniai laikai, kada Amerikon važiuoti nereikėjo nei pasų, nei vizų, tik reikėjo sveikam būti, nesirgti trachoma ar kita kuria užkrečiamąja liga ir turėti šimtą rublių kišeniuje — susiras tada, kas tave paglobos, slaptai nakčia per sieną perves, į jūras nuveš, laivan pasodins, bilietu aprūpins ir dar, Amerikon atvažiavus, ant kranto tave sutiks.

Greitu laiku Jankelis pragarsėjo, kaipo vienas patikimiausių tos srities veikėjų. Ne vienas žmogus praėjo per jo rankas, ne vienas su jo pagalba laimingai pateko Amerikon...

Apsukrus buvo žydas Jankelis, ir Ramūnai visai pamatuotai gyrėsi savo žydu Jankeliu...

— Nėra tokio reikalo, brol, kurio Jankelis nesugebėtų atlikti! Apsukrus mūsų žydelis...

V.

Lukošiūnas Petras pabudo nūnai gana vėlai. Širdy buvo neramu, lyg nujautė, kad jį turėjusi ištikti kažkokia nelaimė ar jau ištikusi, bet kokia, prisiminti negalėjo. Gal kažkas negera prisisapnavo, bet visi sapnai irgi išgaravo iš galvos...

Staiga, kaip ylos įdurtas, pašoko ir atsisėdo: prisiminė, kas jį vakar kankino, kodėl užmigti ilgai negalėjo, kokie sapnai jį kamavo — Verutė už vyro teka, šiandien pas Žlabį vakaronės!..

Petras pajuto tokį skausmą, jog nenoromis sudejavo.

Atsisėdo ant lovos, surietė kojas po savim ir, susiėmęs abiem rankom už galvos, ėmė linguoti čia į vieną, čia į kitą pusę, lyg žydas poteriaudamas.

Motina, stovėdama pas pečių, neramiai į jį pažvelgė.

Kas tau, sūneli? Ar skauda ką?

Sūnus nieko neatsakė, galvos nepakėlė, tik dabar ėmė linguoti į priešakį ir į užpakalį.

Motina priėjo arčiau ir atistojo susirūpinusi priešais.

— Gal dantis skauda, vaikel? Ko tyli ir nieko nesakai?..

Petras nuleido kojas žemyn, atsistojo ir priėjo stalą. Nieko motinai nesakydamas, atsisėdo gale, parėmė galvą rankomis ir vėl sudejavo.

Kas gi tau, vaikeli? — sugniaužusi rankas graudinosi motina. Ji prisiminė, kad prieš daugel metų tokiu pat būdu kažko sielojosi vyras. Paskui susirgo ir mirė.

— Sūneli, gal tau trūkžolių išvirti? Kas gi dabar tau čia atsitiko? Vakar, rodos, sveikutėlis buvai... — nusigando, visa tai prisiminusi, moteriškė, priėjo ir apkabino sūnaus galvą, priglaudė ją prie senos savo krūtinės...

— Negąsdink manęs sūneli!.. — Neslėpk, jei ką skauda...

Sūnus švelniai išsivadavo iš motinos glamonių ir pažvelgė į senutės veidą. Pagailo jam senutės — tokis susirūpinęs buvo jos veidas!..

— Nieko, motinėl, nieko, — stengiasi dabar nuraminti. — Širdį man skauda, bet tai nieko, greitai praeis, tu nesirūpink...

Ir pabučiavo jai ranką delnan.

Atsikėlęs pasisėmė iš kibiro vandens, atsigėrė, nuvarydamas smogas, ir ėmė praustis. Motina stovėjo pas stalą, rankas susidėjus ant prijuostės, ir vis dar neramiomis akimis žiūrėjo į sūnų.

Vakar, rodos, buvo visai sveikas, — galvojo senutė. — Kas jam taip staiga galėjo atsitikti? Ar vėjas jį perpūtė, ar piktaakis užkerėjo?..

Čia prisiminė, į ką anksčiau visai nebuvo kreipusi dėmesio: kad jau ar tik ne gerų porą savaičių praslinko, kai Petriukas bus kažkaip pasikeitęs — vis surūgęs, vis piktas, žodžio iš jo nebuvo galima išgauti...

Anksčiau jis buvo visai kitas — visados linksmas, visados triukšmingas, visur ėjo su juokais, su pokštais, ir į darbą ir iš darbo.

Poteriaudama triūsė aplink pečių ir neramiu žvilgsniu sekė sūnų, kuris, nusiprausęs, nusišluostęs, ties langu staptelėjęs, nusigręžė į duris.

CLEVELANDO ŽINIOS

ENERGINGA VYČIŲ KUOPA

Vasario 14 d. Lietuvių Svetainėj, Vyčių 25-ji kuopa laikė savo mėnesinį susirinkimą, kuriam pirmininkavo vald. pirm. Adelė Aranskienė. Skretoriavo K. Šukaitė.

KOMISIJŲ PRANEŠIMAI

Vyčių apskrities seimeliui rengti komisija pranešė, jog seimelis įvyksiąs bal. 29-30 d. Lietuvių Svetainėje. Pirmą dieną vakare bus šokiai, o antrą — sesijos ir delegatų pagerbimas. Seimelyje šiemet jau dalyvaus net penkios kuopos. Clevelando Vyčiai rengiasi svečius gražiai priimti.

Susirinkimas su pasitenkimu išklausė A. Mikelioniui remti suruoštos Card Party komisijos pranešimo. Pajamų gauta $535.

Iš sporto komisijos pranešimo paaiškėjo, jog Vyčių bowling komanda sėkmingai konkuruoja su kitomis komandomis.

Naujoji fin. rašt. J. Sušinskaitė (Susin) pranešė, jog šiuo metu kuopoj yra daug narių, kurie dar neužmokėjo nario mokesčius. Naujoji kuopos valdyba yra pasiryžusi kuo greičiau šį klausimą sutvarkyti.

M. Trainauskaitė padarė pranešimą iš Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungos veiklos. Ji pastebėjo, jog paskutiniame darželio susirinkime neįvyko nieko naujo. Į naująją darželio valdybą išrinkti beveik tie patys asmenys, kurie pasiryžę šiais metais kiek galint pagyventi veikimą.

L. Tareškevičiūtė (Taris) pranešė, jog tarptautinių šokių vakare lietuviai labai gražiai pasirodė. Pajamų tas vakaras davė apie 5000 dol. Šioje sąjungoje, kurioje dalyvauja 25 tautybių atstovai, Vyčius atstovaus p-lė L. Taris.

LAIŠKŲ SKAITYMAS

Susirinkime buvo perskaitytas Vyčių Dvasios Vado kun. Jutkevičiaus laiškas, kuriame Vyčiai raginami Šv. Kazimiero dieną eiti Šv. Komunijos. Kuopa nutarė prie bendros komunijos eiti kovo 5 d. Švč. Panelės N. P. bažnyčioje. Po pamaldų bus bendri pusryčiai.

Al. Mikelionis atsiuntė padėkos laišką už taip gražiai suruoštą jam remti Card Party.

Kuopos narė L. Taris pranešė, jog jis iš Ohio valstybės gubernatoriaus Frank Lauske išgavusi proklamaciją, kuria vasario 16-ji proklamuota Lietuvos Nepriklausomybės diena. Proklamacija buvo paskaityta ir nutarta ją atspausdinti lietuvių spaudoje. Ta pačia proga tenka pastebėti, jog L. Taris, nors čia gimus ir gana sunkokai kalba lietuviškai, tačiau yra labai veikli ir visomis progomis garsina Lietuvos vardą.

Pranas Joga, Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdybos narys kvietė Vyčių jaunimą remti jų skyriaus rengiamą vakarą. Jis taip pat prašė Vyčių lankyti tautinių šokių pamokas.

KUOPA GAUSĖJA NARIAIS

Į susirinkimą buvo atsilankęs taip pat ir kuopos dvasios vadas kun. J. Angelaitis. Susirinkimo pirmininkės prašomas dvasios vadas tarė keleta žodžių. Jis Vyčius ypatingai ragino būti vieningais, dirbti tautai ir bažnyčiai, būti pavyzdingais katalikais ir kiek galint remti naujos bažnyčios statybą.

Šiame susirinkime į kuopą įstojo 8 nauji nariai: P. Balčiūnas, Lietuvoj buvęs aukštesniųjų mokyklų lietuvių kalbos mokytojas; Al. Yackas, Al. Badanavičius, Al Korskas, Al. Urbanaitė, Al Rūbas, V. Rūbas ir V. Čyvas. Reikia pastebėti, jog šie naujieji nariai yra daugiausiai iš tremties atvykę lietuviai studentai. Tenka džiaugtis, kad lietuviškasis jaunimas didina Vyčių eiles ir dirba bendra katalikišką lietuvišką darbą. Iš savo pusės Vyčiai turėtų labai glaudžiai bendradarbiauti su ateitininkais, kad veikimas būtų kuo gyvesnis.

Po susirinkimo buvo skanūs užkandžiai, kuriuos paruošė p.p. F. Vidugirienė ir Vaškienė.

Senelis

IR VĖL NELAIMĖ

Vėliausiai teko sužinoti, jog žinomo Clevelando katalikų veikėjo Jurgio Kuzo žmona Elena nelaimingu atsitikimu persiskėlė kaulą. Ji jau buvo beveik visai susveikus iš ligos, kuri ją gan ilgai varginc. Apie tris savaites koja turės būti gipse. Linkime Elenai greitai pasveikti.

Senelis

TRUMPAI IŠ CLEVELANDO

Mirė Petronėlė Palaimienė, gyv. 969 E. 78 gatvėj. Pamaldos buvo Švč. N. P. bažnyčioje vasario 21 d. Palaidota Klavarijos kapines. Paliko liūdinčius: vyrą Charlį, dukteris Lottic, Ann, Cirkel, Nellie, Cooley, anūkus ir kitus gimines.

—o—

Neseniai iš tremties atvažiavęs J. Dautartas fabrike su piūklu sunkiai susižeidė ranką.

—o—

Aušros Vartų Moterų D-jos užgavėnių vakaras, įvykęs šv. Jurgio salėj pavyko gana gražiai. Tiek senieji, tiek jaunieji šoko ir linksminosi iki valiai. Dovanėlių ir užkandžių ir buvo gausu.

—o—

Vasario 26 d. Akron, Ohio rengiamas Nepriklausomybės šventės minėjimas. Clevelande gyveną tremtiniai — pedagogas Juozas Stempužis ir agr. Balys Gaidžiūnas yra pakviesti kalbėtojais. B. Gaidžiūnas ta proga parodys filmą iš tremtinių gyvenimo Vokietijoje. Minėjimas įvyks 2,30 val. po pietų Šv. Petro salėje, 1414 East Ave., Įėjimas veltui.

Ona Mikelionienė, nuoširdi lietuvė, pamašiusi "Lietuvių Žinias", tuojau jas pamėgo ir užsisakė, nes jose daug telpa žinių iš Clevelando ir be to, šis laikraštis daug parėmė jos vyrą nelaimėje. Sveikiname Oną Mikelionienę kaipo šio laikraščio skaitytoją, o jos vyrui linkime geros sveikatos.

Senelis

MULIOLIS
INSURANCE
and
REAL ESTATE
6606 Superior Avenue
CLEVELAND, OHIO

NAMŲ APŠILDYMAS
DABAR yra patogiausias laikas apsirūpinti namų apšildymu. Mes parduodame ir įrengiame automatiškus moderniškus Gaso Furnasus, įdedame automamatiškus Barber Burnerius į angliais kūrenamus furnesus ir įvedame automatiškus gazu vandenio šildymui tankus.
TRI-VET APPLIANCE SERVICE
Gas and Electrical Appliances
Frank M. Orpse-Urbšaitis, Ved.
6921 Wade Park Avenue
Tel. UT. 1-2750
Nakčia ir sekmadieniais PO. 9548

SKAITYKIME
"LIETUVIŲ ŽINIAS"

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisniuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai
Lietuviai kreipdamiesi reikale prie manęs apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, greitas ir geresnis už kitų patarnavimas. Vežimai ligonių pervežimui į ir iš ligonbučių. Kainos sąžiningiausios; žemiausia kaina už palaidojimą, sulig jūsų pasirinkimo. Telefonuokit:
ENdicott 1763
6621 Edna Avenue Cleveland, Ohio

P. J. KERŠIS
609 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAain 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašaliniuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą. Taipgi įvairios apdraudos (insurance) reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgečio.
Patarnavimas ir išpildymas garantuojama.
Kada gaisras sugadina ar apdegina tamstų namą ar forničius, dėl pilno jų apkainavimo kreipkitės telefonu ar asmeniškai.

ATIDARYTAS SPAUDOS KIOSKAS

Prieš savaitę atidarytas lietuviškas spaudos kioskas Šv. Jurgio parapijos mokyklos valgomajame kambary. Kioske galima gauti beveik visas tremty išleistas lietuviškas knygas lietuvių ir anglų kalbomis bei Amerikoje atspausdintus leidinius. Kioskas priima naujas prenumeratas visų liet. laikraščių ir atstovauja visus šių liet. laikraščių reikalus: "Lietuvių Žinios", "Draugas", "Aidai", "Eglutė", "Tėviškės Žiburiai", "Lietuvių Dienos" ir "Valio".

Kioskas kol kas atidarytas tik sekmadieniais po lietuviškos sumos (11—1 val.).

Visi lietuviai yra kviečiami atsilankyti ir įsigyti lietuviškų knygų.

Darbo dienomis visais knygų ir laikraščių reikalais galima kreiptis į J. Rimašauską, 1847 E. 86th St., tel. CE 6983 arba V. Rocevičių, 623 E. 97th St., tel. LE 9161 (tik 11—1 val.).

Minėkime vasario 16-ją

Vasario 26 d. Švč. Panelės N. P. parapijos ir draugijų iniciatyva ruošiamas Nepriklausomybės šventės minėjimas. Minėjimo programa įvairi: kalbos, dainos, patriotinės deklamacijos.

Po minėjimo ten pat įvyks BALFo 55-to skyriaus susirinkimas. Visi nariai ir norintieji įsirašyti maloniai prašomi dalyvauti. Reikia būtinai skyriaus veiklą sustiprinti. Kiti Clevelando skyriai labai gražiai veikia ir dirba didelį šalpos darbą. Šios parapijos skyrius turėtų irgi labiau sukrutėti. Šiame susirinkime taip pat bus išrinkta nauja skyriaus valdyba.

Senelis

Praeitą sekmadienį Kultūros Fondo ruoštas vasario 16-sios minėjimas buvo gausus. Visas išlaidas sumokėjus gryno pelno liko virš 500 dol.

NAUJA MĖLYNA TELEFONO KNYGA

SU GELTONAIS LAPAIS BUS

PRADEDAMA IŠDALINTI ŠIĄ SAVAITĘ

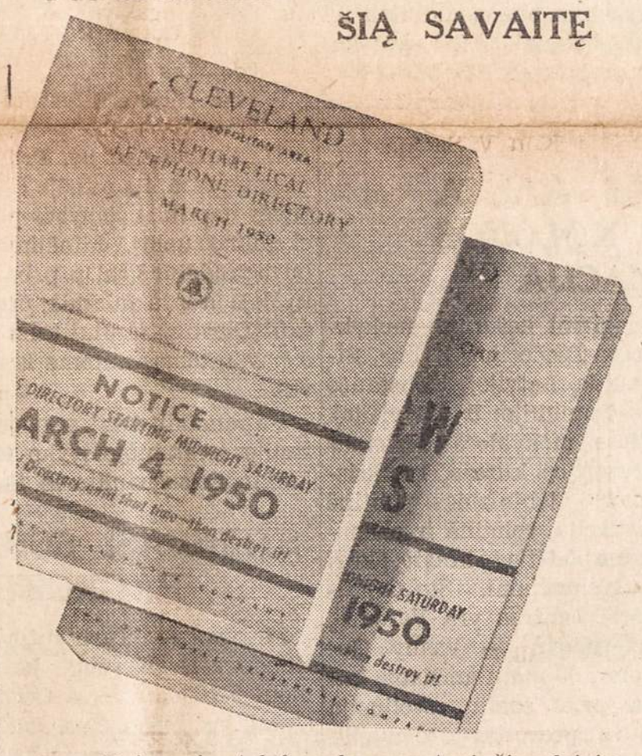

Dvi naujos telefono knygos, turinčios dviejų rūšių raides dėl visų didesnių Clevelando telefono, bus išdalintos per kitas dvi savaitės. Raidės ir numeriai negalima bus vartoti iki vidurnakčio kovo 4. Labai aiškios mėlynos spalvos viršus ir vardai alfabetiškai ir raudoni brūkšniai ant abiejų parodo, kad yra nauja išleista knyga. Padėk jas į šalį ir vartok tiktai dabartinę knygą iki vidurnakčio kovo 4, kada pradėsi naują telefono knygą su pataisytais telefono numeriais. Neužmiršk pasižiūrėti, taipgi, ant pirmo puslapio nes ten rasi policijos ir ugniagesių telefono numerius, mėlynoje knygoje.

PO VIDURNAKČIO, KOVO 4

VARTOK naują mėlyną alfabetiškai pataisytą knygą ir taipgi geltoną knygą su raudonais brūkšniais.

NUMESK savo seną knygą, kad kitą sykį nesumaišytum su nauja, nes daug numerių senoje knygoje netelpa naujoje.

ASMENIŠKĄ TELEFONO KNYGĄ

dėl užsirašymo dažniausiai vartojamų numerių galėsi gauti jeigu rašysi. Klausk dėl jos mūsų ofise, 750 Huron Road, arba mūsų telefono kambariuose, 2012 East Nith St.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

LIETUVIŠKOS KNYGOS DRAUGAI

Dėkodami už "Lietuvių Žinių" išleistus ir prisiųstus "TELŠIŲ KANKINIUS", lietuviškai spaudai remti aukojo:

Mr. Vl. Radžiukynas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. A. Avižienė, Duquesne, Pa.	$1.00
Mr. F. Tubelis, Clairton, Pa.	$1.00
Mr. P. Mikšys, Euclid, Ohio	$1.00
Mr. P. Brazis, Homerville, Ohio	$1.00
Mr. V. Mingela, Philadelphia, Pa.	$1.00
Rev. J. Herdegen, Vandergrift, Pa.	$1.00
Mr. J. Kajokas, Homestead, Pa.	$1.00
Mrs. I. Puskunigienė, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. F. Ragauskas, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. J. Sakalauskas, Chicago, Ill.	$2.00
Mr. B. Saltes, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. Shimkus, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. V. Skripstas, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mrs. D. Stanelis, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. Virbickas, Pittsburgh, Pa.	$2.00
Mr. P. Savolskis, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. A. Muzzy, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. A. Žaliaduonis, Homestead, Pa.	$1.00
Mr. J. Zimmerman, Detroit, Mich.	$1.00
Mr. J. Lukas, McKees Rocks, Pa.	$1.00
Mrs. V. Količius, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. A. Kuncevičius, Pittsburgh, Pa.	$1.00
Mr. J. Zorskas, Cleveland, Ohio	$1.00
Mr. J. Saroka, Youngstown, Ohio	$2.00
Mrs. B. Morris, Black Lick, Pa.	$5.00

Nuoširdus ačiū

IŠ PRAEITIES TAVO SŪNŪS TE STIPRYBĘ SEMIA

Lietuvių Žinios
norėdamos pagerbti komunistų nukankintus lietuvių tautos didvyrius ir parodyti pasauliui tikrąjį bolševizmo veidą, o taip pat ir lietuvių pasiaukojimą ir kančias, išleido

J. PADAUBIEČIO

TELŠIŲ KANKINIAI

Šioje knygoje aprašoma RAINIŲ miškelio tragedija. Ji parašyta remiantis autentiškais gyvų liūdininkų pasakojimais ir gydytojų komisijos protokolais. Kas nori suprasti ko bolševizmas iš tikrųjų nori TELŠIŲ KANKINIUOSE ras krauju rašytą atsakymą.

Užsakymus rašykite žemiau paduotu adresu.
Kaina tik 75 centai

"Lietuvių Žinios", 2211 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

NELIKITE BE LIETUVIŠKOS KNYGOS

Lietuviškos knygos mylėtojams pranešame, jog "Lietuvių Žinių" administracijoje galima gauti šių vertingų knygų:

METRAŠTIS, redagavo T. Dr. L. Andriekus. O.F.M. Išleido Tėvai Pranciškonai. Kaina $2.50,

J. Aistis, Nemuno ilgesys, Poezija. Kaina $1.00,

T. Pr. Bizauskas, O.F.M., Šv. Pranciškaus pėdomis. Kaina $1.00,

Be to papigintomis kainomis galima gauti dar šių vertingų knygų:

Jonas Grigolaitis, Nacių pragare,

Tumas — Vaižgantas, Dėdės ir dėdienės,

Vincas Ramonas, Kryžiai,

Tumas — Vaižgantas, Pragiedruliai, II ir II t.,

F. Neveravičius, Dienovidžio sutemos,

T. Damazas Daveau, O.F.M., Šv. Pranciškaus Asyžietis,

M. Biržiška, Vilniaus universitetas,

Dr. Gr. Valančius, Lietuva ir Karaliaučiaus kraštas,

H.Žemelis, Okupantų replėse.

— — — — —

Geriausias draugas laimėje ir nelaimėje — lietuviška knyga. Pamilkite ją!

Lietuvių Žinios

IŠ TREMTINIŲ GYVENIMO

TREMTINIAI SUSKIRSTYTI Į KETURIAS GRUPES

DP BUS LYGŪS VOKIEČIAMS. — TYČIA VARGINA AR NESUGEBA. — VOKIEČIAI VALDYS TREMTINIUS. — UŽSIDARĖ ŠVIETIMO ŽIDINYS. — PRIEŠ GALĄ SUŠVELNĖJO

Visoje vakarų Vokietijoje IRO vyriausioji vadovybė įsakė pravesti tremtinių suskirstymą kategorijomis. Iš viso yra keturios kategorijos. A grupei priklauso tremtiniai, kurie dėl senatvės arba kitų priežaščių negalės niekada emigruoti. B grupei priklauso tokie tremtiniai, kurie jau yra pasiruošę emigracijai arba numatoma, kad jie greitu laiku galės emigruoti; C grupei, — kurie nori emigruoti, bet dėl ligos arba kurių kitų priežasčių šiuo tarpu dar negali; D grupei, — kurie pareiškia norą pereiti į vokiečių ūkį, arba kurie atsisakė galėdami emigruoti. Pagal šias kategorijas dabar prasidės tremtinių stovyklų pergrupavimas. Kaip jau dabar pareiškiama A ir C grupės tremtiniai gali būti neužilgo įjungti į vokiečių ūkį ir palikti toliau gyventi stovyklose. B. grupės tremtiniai bus perkelti į specialias stovyklas ir ruošiami emigracijai.

DP bus lygūs vokiečiams?

Jau prieš kelis mėnesius Schleswig-Holstein provincijoje buvo pradėtas savanoriškas tremtinių perkėlimas į vokiečių ūkį. Tremtiniai pereidami DP teisinio statuso nepraranda. Minėtos provincijos socialinių reikalų ministerija išleido potvarkį, pagal kurį visi buvę DP gauna lygias teises su vietos vokiečiais. Kaip visa tai vyks praktiškai dabar dar sunku pasakyti, bet viena aišku, kad jau dabar vokiečiai DP adresu nepasigaili šmeižtų. Praktiškai, DP pereidami į vokiečių ūkį, pasilieka gyventi anksčiau gyventose patalpose ir gauna dovanų iki tol naudotus baldus.

Štai kokios galvos tvarko tremtinius

Maždaug prieš pusmetį iš didelės Dillingeno stovyklos visi lietuviai buvo perkelti į Kempteno ir Memmingeno stovyklas. Dabar pravedus paskirstymą tremtinių į grupes, visi kurie gali emigruoti bus perkelti į Augsburgo pareinamąją stovyklą ir dalis vėl į Dillingeno stovyklą. Kemptene ir Memmingene liks tiktai tremtiniai C ir D grupių.

Tremtinių stovyklas administruos vokiečiai

Kaip britų taip ir amerikiečių karinės valdžios sutiko tremtinių stovyklų administravimą perduoti vokiečiams. Kai kurios žymesnės vietos jau perduotos vokiečiams. Dabar vokiečiai pradėję darbą stengiasi kiek galėdami rasti priekabių prie pačių DP ir anglų tarnautojų dėl netinkamo administravimo. Savo laiku britai buvo pažadėję, kad į tremtinių stovyklų tvarkymą bus priimami tik DP.

Užsidarė Maironio vardo gimnazija

5 metus veikusi Watenstete lietuvių Maironio vardo gimnazija dėl stovyklos likvidacijos ir mokinių sumažėjimo šių metų sausio mėn. užsidarė. Gimnazija, kurioje mokėsi virš 300 mokinių išdavė 31 brandos atestatą. Beveik visą laiką mokyklai vadovavo direktorius Petras Stankevičius.

IRO prieš galą stengiasi prisigerinti

IRO praneš,a kad nuo vasario mėn. 1 d. Vokietijoje ir Italijoje tremtiniams padidinamos maisto normos 10%. Iki šiol tremtiniai tegavę tik 2000 kalorijų (žinoma teoretiškai) gi dabar kalorijų skaičius bus padidintas iki 2300 dienai. IRO savo komunikate skelbia, kad dabar DP normos bus beveik tokios pat kaip ir vokiečių.

ORGINFORMAS – NAUJA PENKTOSIOS KOLONOS ORGANIZACIJA

Friburgas. — Kipa agentūros pranešimu komunistai paskutiniuoju metu įsteigė taip vadinamą "Orginform" organizaciją, kurios tikslas yra skleisti religinę ir ideologinę maišatį, tuose kraštuose, kur katalikybė tvirtai stovi. Šiam darbui komunistai naudoja įvairius parsidavėlius, ypatingai iš Lenkijos Vengrijos, Čekoslovakijos katalikus, kurie yra patekę į sunkią padėtį ir gelbėdamasis eina tarnauti raudonajai propagandai.. Aktyvistai parengiami keturiose mokyklose: Teodosijoj, Krime, Sigoulde, Latvijoj, Konstance — Rumunijoj ir dar vienoj. Šiose mokyklose dėstomas teologijos kursas, marksizmas — leninizmas, politinė situacija, religinė ir ekonominė padėtis to krašto, į kurį bus siunčiami. Šio Orginform centras yra Varšuva, ir vadovu — Vasily Gorolov, 60 metų amžiaus, kuris prieš spalių revoliuciją buvo provoslavų vienuolis, gi vėliau tapo raudonosios armijos pulkininku.

Garsina Lietuvos vardą

Kun. J. Burkus, gyvenąs Du Bois, Pa. vasario 16-sios proga parašė **anglų kalba** ilgą straipsnį apie Lietuvos tragediją. Straipsnį atspausdino "Courier Du Bois Express", 1950. 2. 14, nr. 37.

Šia proga reikia labai pageidauti, kad vietos lietuviai, tobulai moką anglų kalbą, daugiau rašinėtų į anglų laikraščius apie Lietuvos kryžiaus kelią. Iki šiol labai nedaug buvo anglų kalbos spaudoj šiuo reikalu padaryta iš tų pusės, kurie laisvai valdo anglų kalbą.

° Lietuvių Informacijos Centro direkt. K. Jurgėla kartu su ukrainiečių atstovais genocido reikalu liūdijo specialiame JAV senato komitete.

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Apie vasario 21 dieną laivu "GENERAL McRAE" į New Yorką, ir tuo pačiu laivu apie vasario 26 dieną į New Orleaną atvyksta šie lietuviai:

NEW ORLEANS:

Bajorūnas Bronė, Marija, 314 S. Nevada, Colorado Springs, Colo.

Barodica Jonas, Aleksandra, Birutė, Benoit, Miss.

Bepirštis Albinas, Saliomėja, Danutė, Ramutė, Washington, D. C.

Bosas Juozas, Marija, Jonas, Ona, Josef, Jurgis, Rosedale, Miss.

Brokas Vincas, Konstancija, Birutė, Zita, Zenonas, Marks, Miss.

Buskus Antanas, Stefanija, Vaclovas, Genė, Birutė, Mountain View, Missouri.

Daugavietis Fricis, Elza, 4240 Butler, Fresno, Calif.

Druseikis Petras, Julija, Algimantas, Benoit, Miss.

Gelažius Julius, Irena, Rt. 1, Box 502-S, Dallas, Texas

Jurgelaitis Tomas, Anelė, Irena, Cedarvale Ranch, RR 4, No. Kansas City, Missouri.

Karalius Marija, Jonas, 2049 Ivar Ave., Hollywood 28, Calif.

Kernagis Jonas, Vladislava, Algis, Nijolė, Antanas, Grand Boulevard, Greenwood, Miss.

Lankutis Antanas, Domicelė, Aldona, Grand Blvd., Greenwood, Miss.

Mackevičius Pranas, Ona, 2750 Canal St., Los Angeles, Calif.

Naujokaitis Helene, 416 Steelman St., Sherman, Texas.

Ramanauskas Kazys, Jadvyga, Joana, Jadvyga, Benoit, Miss.

Sirvinskas Vladas, 304 N. Kenmore Ave., Los Angeles, Calif.

Smaižys Stasys, Justina, Annemarie, Alligator, Miss.

Urgaitytė Elena, Monterallo, Alabama.

NEW YOR:

Andriulaitis Augustas, Vanda, Augustas, Povilas, Jonas, Vanda, Erika, Helena, Wilhelm, Alexander, East Windsor Hill, Conn.

Duoba Juozas, Agota, Arvidas, 65 Emmet St., Brockton, Mass.

Michuraitė Antonina, Baltimore, Maryland.

Mockaitis Marijona, Jonas, Algirdas, Route 3, Unionville, Mich.

Puceta Jonas, Rt. 1, Crown Point, Ind.

BALF Imigracijos Komitetas

"TIKĖJIMO LAISVĖ" SOVIETINĖJ RUSIJOJ

Roma. — Spaudos agentūra praneša, kad inžinierius Šerpuchovas Maskvoje kreipėsi į mokytojams skirto laikraščio "Učitelskaja gazeta" redakciją klausdamas, ar mokytojas eidamas savo kaip mokytojo pareigas privalo aiškinti nesuderinamumą religijos su mokslu. Minėtasis žurnalas 1949 m. lapkričio 25 d. numery davė tokį atsakymą: "savo esmėje religija yra komunizmo priešas. Bolševikų partija ir sovietinė vyriausybė veda beatodairinę kovą, kurios tikslas išrauti betkokį religinį pasireiškimą, įpareigodama ir rekomenduodama visiems sovietiniams piliečiams auklėjimą ir švietimą materialistinio mokslo dvasioje. Sovietinis mokytojas turi būti gerai įsitikinęs, kad mokslas turi būti prisitaikęs partijos ideologijai. Mokytojas todėl privalo būti atleistas".

KOMUNISTŲ VADAS FBI ANGENTAS

Pittsburghas. — Prieš kelias dienas Pittsburghe išaiškėjo įdomus įvykis.

Matt Cvetic, kuris aštuonis metus buvo žinomas kaip aršus komunistas ir jų vadas atidengė savo kortas. Pasirodo, jog jis visą laiką buvo FBI agentas ir į komunistų partiją įstojo ne iš idejos, o pareigos. Aštuonis metus jis buvo slovėnų amerikiečių kongreso — komunistų frontinės organizacijos — gen. sekretorius ir "vadovavo" jų veiklai. Jo buvusioji žmona spaudai pareiškė, jog ji žinojusi savo vyrą esant FBI tarnautoju.

Šiuo metu M. Cvetic posėdžiauja antiamerikinei veiklai tirti komiteto posėdžiuose Vašingtone, kuriam patiekia per aštuonis metus patirtas žinias. Manoma, Cvetic atidengs įdomių paslapčių.

LAWRENCE LIETUVIAI MINĖJO VASARIO 16-JĄ

Lawrence, Mass. — II. 5 Lawrence lietuvių Šv. Pranciškaus parapijos choras suruošė vakarėlį. Be dainų buvo suvaidinta "Kuprotas oželis". Vaidinimas atliktas vidutiniškai. Choro sąstate pasigendama vyrų. Jaučiamas lawrenciškių per mažas domėjimasis lietuviškais pasirodymais. Nepaisant to, parapijo gavo apie $75,— pelno.

II. 12 Lietuvių Šv. Pranciškaus parapija minėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo suaktį. Minėjimas buvo pradėtas 3 val. p. p. bažnyčioje šventa valanda, prašant Dievo pasauliui taikos, o pavergtoms tautoms laisvės.

Po pamaldų 4 val. p. p. parapijos svetainėje įvyko iškilmingas susirinkimas. Susirinkimą pradėjo Dr. Leimonas ir pakvietė garbės prezidiumą. Be kleb. kun. Juro, parap. kunigų ir parap. veikėjų, prezidiume sėdėjo kongresmanas Lane ir Lawrence miesto mayoras Mechan.

Programa buvo pradėta JAV ir Lietuvos himnais. Didžiausias dėmesys buvo atkreiptas į kongresmano Lane kalbą. Jis patikino, kad J. A.V. nepripažino, tuo pačiu ir nepripažins, bolševikų aneksijos Lietuvoje ir neužilgo Lietuva bus laisva. Mayoras Mechan taip pat linkėjo Lietuvai ir lietuvių tautai greito išsilaisvinimo iš žiauriojo raudonojo teroro.

Programa buvo paįvairinta parapijos choro ir paskirų solistų dainomis.

B. P-gis

STENGIASI SURASTI KOMUNISTŲ PAGROBTUS VAIKUS

Ženeva. — Tarptautinis Raudonasis Kryžius kovo mėn. 9-10 d. kviečia Čekoslovakijos, Bulgarijos, Jugoslavijos, Rumunijos ir Vengrijos raudono Kryžiaus atstovus pasitarimui, grąžinimo 28 tūkstančių pagrobtųjų Graikijos sukilėlių vaikų reikalu. Jie šiuo metu yra šiose rytų Europos valstybėse. Nežiūrint iki šiol tarptautinio Raudonojo Kryžiaus pastangų nė vienas vaikas dar nėra sugrąžintas jų tėvams. Vengrų ir rumunų vyriausybės atmetė Raud. Kryžiaus atstovų prašymą leisti aplankyti šiuos vaikus.

PIRMASIS KANADOS LIETUVIŲ KALENDORIUS

"Nepriklausoma Lietuva" savo skaitytojams Naujųjų Metų proga padovanojo gražią dovaną — "Pirmąjį Kanados Lietuvių Kalendorių". Jau lietuviškais motyvais pagražintas titulinis puslapis mūsų skoniui yra artimas ir mielas. Tačiau ir visas kalendorius apskritai daro malonų įspūdį. Be visuose kalendoriuose randamų informacinių dalių, šiame kalendoriupe telpa ir keli įdomūs straipsniai. Čia pažymėtini J. Cicėno ir J. Juškaičio vertingi darbai. Dailiąją literatūrą atstovauja Vyt. Tamulaitis ir Putinas su Vaičiūnu.

Šį kuklų pirmąjį Kanados lietuvių kalendorių redagavo žurn. Jonas Kardelis. Tenka tik palinkėti, kad antrasis, kitais metais, būtų dar didesnis ir gražesnis.

A. E.

Naujas lietuvis daktaras

Prieš dvejus metus į šį kraštą atvykęs Dr. Kazimieras Pautienis, išlaikęs Ohio valstybinius gydytojo egzaminus, pastoviai įsikūrė Clevelande ir priiminėja ligonius, **7039 Superior Ave.**

Vandergrift, Pa.

40 Valandų Atlaidai

Šv. Kazimiero lietuvių parapijoj 40 Valandų Atlaidai įvyks kovo (March) 3-4 ir 5 dienomis. Kviečiame visi parapijiečiai skaitlingai dalyvauti pamaldose.

—o—

Lietuvos šventės minėjimas

Lietuvių kolonija Vandergrifte šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės šventę iškilmingai paminėjo vasario 5 d. Tai proga Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko šaunus bankietas, kuriame dalyvavo virš 160 žmonių.

Po skanios vakarienės Miss Helen Gendrolis pagrojo akordionu. Prakalbą pasakė prof. K. Pakštas.

Minėjimui vadovavo vietos klebonas kun. J. Herdegen.

Aukų surinkta $175.00, kurios skiriamos BALF'ui ir katalikiškoms draugijoms šušelpti.

Svečiai praleido valandą bežaisdami bingo. Mrs. Peter Kibirsky laimėjo R.C.A. radiją.

Youngstown, Pa.

Dar nepersenai su šiuo pasauliu atsiskyrė a.a. Veronika M. Saroškienė. Ji paliko giliame nuliūdime savo vyrą ką ir Oną ir sūnų Juozapą. Juozą, dvi dukteris: Veroni-

Kilimu iš Lietuvos, Raseinių apskr., Viduklės parapijos. Į Ameriką atvyko 1912 m. gegužės 8 d.

Čekai stokoja skutimosi peiliukų

Praga. — Komunistų laikraštis "Rude Pravo" įsidėjo vieno nežinomo skaitytojo laišką, kuriame rašoma, jog čekiški skutimosi peiliukai "tik muilą nuo veido nuima, bet barzdos nenuskuta".

IEŠKO DARBO

Vargonininkas — chorvedys ieško vietos. Nevedęs, 30 metų, R. Katalikų tikybos. Studijavęs vargonus, dainavimą, choralą ir kitus muzikos dalykus. Savo darbą žinąs gerai.

Rašyti: **Vargon. stud., 210 Notre Dame Ave., Dayton 4, Ohio.**

NELEISKIME UŽGĘSTI
Lietuvių Kultūros Žiburiams!

Kultūros Žurnalo

AIDŲ
PLATINIMO VAJUS

Gruodžio, Sausio ir Vasario mėnesiais

Kas sielojas
lietuviškąją kūryba, krikščioniškai — tautine
kultūra tautos išlikimu ir Lietuvos laisve

Skaito, remia ir platina

VIENINTELĮ PASAULIO LIETUVIŲ
MOKSLO, LITERATŪROS BEI MENO IR
VISUOMENINIO GYVENIMO
MĖNESINĮ ŽURNALĄ
AIDUS

Kultūros Žurnalą Aidus

redaguos redakcinis kolektyvas, sudarytas iš žymių lietuvių mokslininkų, rašytojų ir kitų kultūrininkų. Vyriausias redaktorius rašytojas
Antanas Vaičiulaitis

AIDŲ PRENUMERATOS KAINA METAMS:

JAV ir Pietų Amerikoje — $5.00; Kanadoje — $5.50. kituose kraštuose — $6.00. Atskiras numeris JAV — 50c, kitur — 55c.
AIDŲ PLATINTOJAMS BUS SKIRIAMOS DOVANOS
Visi Į Kultūros Žurnalo AIDŲ Platinimo Talką
Tenelieka nė vieno lietuvio, kuris neskaitytų

AIDŲ

Prenumeratas ir aukas siųskite sekančiu adresu:
AIDAI, Kennebunk Port, Maine (U.S.A.)

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS
1950 METAMS SKIRTAS

METRAŠTIS

Šią knygą išleido Tėvai Pranciškonai Šventųjų Metų ir Lietuvos vergijos dešimtmečio proga. Ji yra didelio formato, gausiai iliustruota ir liečia lietuvių religinius, kultūrinius ir tautinius klausimus. Be to, ten yra daug poezijos ir beletristikos.

Šiame metraštyje bendradarbiauja žymūs mūsų tautos asmenys — dvasininkai, kultūrininkai bei rašytojai, kaip antai: J. E. vysk. V. Brizgys, J. E. vysk. V. Padolskis, prel. M. Krupavičius, prel. K. Urbonavičius — J. Kmitas, prel. J. Balkūnas, kan. F. Kapočius, kan. M. Vaitkus, kun. Dr. J. B. Končius, kun. St. Būdavas, prof. Dr. A. Maceina, L. Šimutis, prof. J. Brazaitis, prof. J. Girnius, P. Jurkus, A. Vaičiulaitis, J. Aistis, Bern. Brazdžionis, F. Kirša, K. Bradūnas, K. Grigaitytė, Alf. Nyka Niliūnas, H. Nagys, N. Mazalaitė, J. Kruminas, A. Rūta ir kiti.

Knyga atspausta gerame popieriuje ir papuošta dail. Vl. Vijeikio vinjetėmis.

Kaina — $2.50

Užsakymai siunčiami šiuo adresu:

Franciscan Fathers, Kennebunk Port, Maine